

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

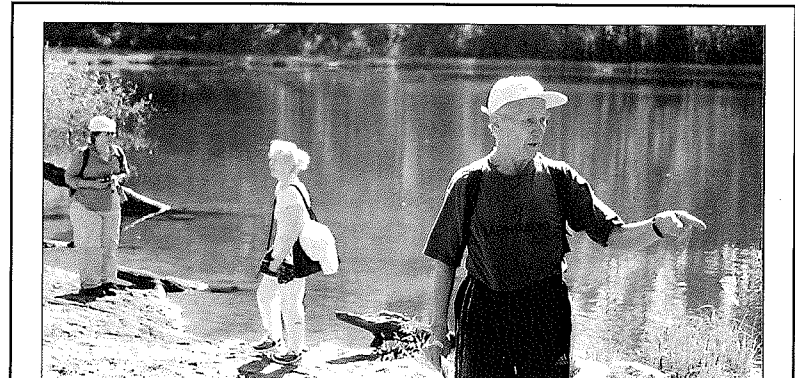

Sakkola-juhlilla kiitettiin perinteisesti porsasviirillä juhlapuhuja ja juhla jumalanpalveluksen saarnanpitäjä. Huomionosoituksen vastaanottivat Pirjo Lillsund ja Klaus Malmivaara säätiön puheenjohtaja Hannu Turkkiselta.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 6 • 2003
S Y Y S K U U

Sakkolaiset kyläkirjahankkeet ovat vireillä. Petäjärven Likolampien maisemissa aineistonkerääjiä opasti mm. Veikko Karvonen.

TOIMITUKSEN TUOLI

Arvoisat suvannonseutulaiset, hyvää syksyä teille kaikille. Toivottavasti takana on onnistuneita kotiseutumatkoja, mukavia karjalaisia juhlia ja sukkokouksia. Niistä varmasti on kipinöinyt meille kullekin intoa karjalaisuuteen ja omien sukujuuriemme vaalimiseen.

Käsissänne oleva Suvannon Seutu on yksi perinteiden ylläpitäjä ja nykypäivän tiedottamisen tärkeä foorumi. Siitä kiitos kuuluu monelle talkoolaiselle; juttujen kirjoittajille ja aineistojen kerääjille, että jo vuosikymmenet tämä lehti on saanut tilaajia ja lukijoita.

Kaikkein suurin kiitos kuuluu kuitenkin lehden edelliselle päätoimittajalle, elokuussa edesmenneelle Viljo Purontalle, joka syyskuisena lauantaina on siunattu Vesilahdessa haudan lepoon. Hän jaksoi lähes neljänneksivuosisadan tehdä työtä sen eteen, että Suvannon Seutu on säännöllisesti ilmestynyt lukijoilleen.

Siitä kiitos! Hänen työtään on ollut hyvä jatkaa. -MRT

VILAKKALAN koulupiiriläiset huomio!

Kyläkirjan tekoa viritetään!

Toivomme saavamme kokoon paljon muistoja Sakkolan Vilakkalan koulupiiristä kyläkirjan kokoamiseksi: valokuvia, (henkilökuvia, maisemia yms.) muisteloita, tapahtumia, mahdollisia haastattelunauhoja yms.

KAIKKI VILAKKALAAN LIITTYVÄ

MATERIAALI KIINNOSTAA:

Ota yhteyttä Teuvo Viskari p. 03-335 2422,
Laasolantie 156, 35300 Orivesi,

SAKKOLA-SEURAN SYYSRETKE

Lauantaina 4.10.2003 Kirkkonummen Jorvaksessa sijaitsevaan luostariin, jonka on perustanut Hariton Tuukkanen.

Tutustuminen luostariin ja borssikeitto-lounas alkaen klo 12. Lounaan takia ilmoittautuminen Eila Arolle p. 09- 8849 402, viimeistään 25.9. Pääsymaksu ja lounas yhteensä 13,50 euroa. Kulkuyhteydet: Linja-autolla Wikströmin linjalta laiturista 30 Helsingin linja-autoasemalta klo 11.20. Omilla autoilla Jorvaksentie-Vanha Jorvaksentie. Puh. luettelon kartta sivu 32 CK-72.

Tervetuloa!

Sakkola-Säätiö KIITTÄÄ
Punkalaitumen Karjalaisia,
kuntaa, seurakuntaa sekä talkooväkeä
onnistuneista Sakkola-juhlista 3.8.

SUVANNON SEUTU nro 6/03:

* Sakkola-juhlan satoa, s. 4-7	* Dmitri - poika Haitermaasta, s. 14-16
* Satunnainen Sakkola-juhlija, s 7	* Petäjäjärvi-kirja peräänkuuluttaa materiaalia, s. 17
* Metsäpirtin Helena Eevan muistokonsertti, s. 8	* Talkoissa Konevitsassa, s.18-20
* Metsäpirtin pitäjäjuhlan ansiomerkit, s. 9	* Keljan Satumetsikössä metallinpaljastin matkassa,s. 21
* Sotainvalidien Veljesliitosta ja sotainvaliideista Vuokselassa, s. 10-11	* Vuosia täyttäneitä, s. 22-23
* Virkin virkkeet: Syksyn satoa, s. 12	* Edesmenneitten muistolle, s. 24 -25
* Tapahtui Vuokselassa silloin ennen: Pillin käytöstä järjestyksenvalvonnassa, s. 13	* Terveisii Viipurist, s. 26

PAUKUN PALSTA

Aunus on toista maata

Minulla oli tilaisuus heinäkuun lopulla tutustua Juha Virolaisen johdolla talvi- ja jatkosodan taistelu- ja laato-kan Karjalassa sekä Aunuksessa. Myös karjalaiseen rakennuskulttuuriin sekä karjalaisiin ihmisiin sain tutustua kuljettajamiehen Igor Paskovin opastuksella.

Aunus on toista maata kuin Karjalan kannas, missä olen useammin seikkailut. Aunuksen Karjalassa näkyy vielä vanha karjalainen kyläasutus koristeellisine rakennuksineen ja perinteisine kyläraiteineen. Datscha-kulttuuri ei ole näitä kulttuurimaisemia pilannut. Tosin vanhat asuin- ja karjasuojat käsittävät karjalaistalot ovat varsin huonokuntoisia, vaikkakin monet niistä ovat

vielä asumiskäytössä.

Aunuksessa elämän rytmi näyttää olla varsin verkkaista. Kellään ei tunnu olevan kiire minnekään. Ihmiset kasvattavat ahtailla tonjeillaan perunaa, kaalia, kurkkuja, tomaattia ja muita vihanneksia talven varalle. Jollain saattaa olla hoidettavanaan lehmä tai sika, muutama lammas tai kana. Sekä ihmisten että eläinten käyttövesi haetaan kylän keskellä olevasta vintturi-kaivosta, savusanassa saunotaan ja tsai-jut kiehautetaan samovaarilla.

Aunuksen ja Lotinanpellon laajat, silmänkantamattomiin ulottuvat, peltoukat sykkädyttävät. Valitettavasti vaan pellot kasvavat luonnonheinää, jota sitäkään ei kaikin paikoin korjata talteen. Ei Venäjällä kenenkään tarvitse olla nälässä, sillä peltoreservä löytyy, kunhan vaan ymmärtäisivät niitä viljellä.

Karjalan kannaksella et tapaa paikallista asukasta, joka osaisi puhua selkeää suomen sukuista kieltä, jota suomalaisen ymmärtää. Aunuksen Karjalassa puhutaan vielä paljon suomea ja karjalan kieltä, lukuun ottamatta Petroskoin kaupunkia, joka on varsin venäläistetty. Aunuksen kaupungissa ja sen lähiympäristössä sekä Präässä löydät vielä sellaisia kauppiaita, missä et venäjän kieltä tarvitse lainkaan ostoksia tehdessäsi.

Karjalan tasavallan 300 vuotta täyttävä pääkaupunki Petroskoi yllättää

siisteydellään ja puhtaudellaan. Petroskoin kaduilta et löydä hakemallaakaan roskaa roskaa ja useimpien rakennusten ulkokuori on neuvostoajan jälkeen kunnostettu ja maalattu. Petroskoissa elämän rytmi näyttää olla kiihkeämpää ja kiireisempää kuin ympäröivällä maaseudulla ja Aunuksessa.

Syväin joella mietin, että ovat Länssi-Suomen pojat olleet jatkosodan aikana kaukana kotoaan. Mietin myös sitä, että oma Isänikin oli sodan aikana aivan etuvartiossa Ostan loholla, joka oli kauimmainen eteentyönnetty asema vielä useita kymmeniä kilometrejä Syväin takana – alueella, joka ei enää edes kuulu Karjalaan eikä Karjalan tasavaltaan.

Vierailu taistelupaikoilla herkistää aina. Mottien läheisyyteen pystytetyt venäläisten ja suomalaisten sotamätkimerkit sekä tuhansien ja taas tuhansien venäläissotilaiden määränpääksi muodostuneet valtavan kokoiset hautausmaat kertovat meille siitä, mihin mielettömyyteen se johtaa, kun yksi ihminen saa liian paljon valtaa.

Hannu J. Paukku

Sakkola Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
p. 02-7628152
GSM 0500-741296
E-mail.

hannu.paukku@punkalaidun.fi

Karjalaista ruokaperinnettä:

Kaurakiisseliä keittämään

Muistelempa kaiholla aikaa, jolloin söimme kaurakiisseliä. Mielikuvaksi jäi, että kiisselin valmistus oli erittäin monimutkaista. Tässä ohje, joka kertoo aivan muuta:

Kaurakiisseliin tarvitaan noin 5 dl kaurajauhoja, tai 250 gr kaurahiutaleita, jotka sekoitetaan litraan kädenlämpöistä vettä. Joukkoon pannaan hieman piimää, mikä saa aikaan maitohappokäymisen. Hiutaleet saavat liota runsaan vuorokauden lämpimässä paikassa, jonka jälkeen seos siivilöidään kat-

tilaan (miehellään teflonia) ja joukkoon lisätään teelusikallinen suolaa. Kiisseliä hämmennetään liedellä koko ajan, kunnes kiisseli kiehuu ja kirkastuu. Mikäli kiisseli on sakeaa, ohennetaan sitä kiehuvalle vedelle. Kuuma kiisseli syödään voimilman ja maidon kera. (Kaurajauho- tai kiisselisakka leivotaan sämpylöiksi).

Kaurakiisseliterveisin

Raili Leino (Sakkola, Haparainen)
Halikko

www.sakkola.fi

www.vuoksela-seura.fi

www.metsapirtti.net

SEURAAVA
SUVANNON SEUTU
ilmestyy marraskuussa.
Aineistot oltava
toimituksessa viimeistään
keskiviikkona
15. lokakuuta.

Sakkola-juhlat Punkalaitumella:

Kielkakkaraa ja tarinoiden kertomisen tärkeyttä

Sakkolan pitäjäjuhlien juhlapuhuja, filosofian tohtori, dosentti Pirjo Lillsund veljineen sai maistaa aimoannoksen karjalaista sukkeluutta jo ennen juhlien alkua: Pirjo Lillsund Tuusulasta ja veljensä Kari Ollikainen Tampereelta matkasivat yksissä kyydin kohti Punkalaidunta, kun isänsä Arvi Ollikainen Ruovedeltä soitti ja muistutti, että sisarukset toisivat juhlilta tuomisiksi kielkakkaraa pikkusiskolleen. Lupasivat tuoda, vaikka vähän ihmettelivät pyyntöä; pitikö tuoda kymmenen vai kuinka monta...?

- Vipuun mentiin ja kunnolla, kunnes Viljam Pylkkään tyttäret Punkalaitumella valistivat, että kyse ei ole leivonnaisista, vaan jutuista ja tarinoista. Että tällaisia karjalaisia sitä ollaan, nauroi Pirjo Lillsund höynäytystään kaikelle kansalle juhlapuheensa alka-jaisiksi.

Karjaisuus on kuitenkin kulkenut vahvasti mukana elämän taipaleella, vakuutti Kansanterveyslaitoksen huumelaboratorion laboratorionjohtajana toimiva Lillsund, jonka monikulttuurista elämää on rikastanut myös suomenruotsalainen puoliso.

- Erilaiset kulttuurit ovat suuri rikkaus. Meillä karjalaisia asioita ylläpitivät isä ja isovanhemmat ja karjalaisuus tuntui kodissa, vaikka äiti oli hämäläinen. Äiti jatkoi kotona lauantaista piirakoiden ja kakkaroiden leipomisperinnettä, karjalaisuus tarttui osin hänenkin, totesi Lillsund.

Juhlapuhuja kertoi hiljattain osallistuneensa mummonsa, Nuoran suvun, sukkokoukseen. Sukuun liittyviä tarinoita, tapahtumia ja persoonallisuksia on myös kirjattu ylös, ja näistä muistiinpanoista juhlapuhuja sai ammennettavaa puheeseensäkin. Hän kertoi vaiheikkaasti isovanhempiinsa, porsaskauppiaan Mikko Ollikaiseen, tämän

vaimoon Helmiin ja heidän läheisiinsä liittyviä tapahtumia ja elämänsä Sakkolan Ojaniemestä. Samoin hän kertoi karjalaisista tavoista, joita perheen jälkipolvet edelleen vaalivat.

- Olemme kirjanneet ylös isän kertomia tarinoita, kun omia muistoja Sakkolasta ei ole, totesi 48-vuotias Lillsund näyttämällä mainintoja esimerkkejä muille.

- Uskon, että ihmisen on hyvä tuntea juurensa, tietää, mistä on tullut. Jos oppii ymmärtämään historiaa, ymmärtää paremmin myös nykyhetkeä. Menetyksistä huolimatta perheitemme elämä on jatkunut.

Sakkolan pitäjäjuhlan juontanut Pekka Karppanen Punkalaitumelta kiitelikin puhujaa monille rakkaita muistoja herättäneestä puheesta.

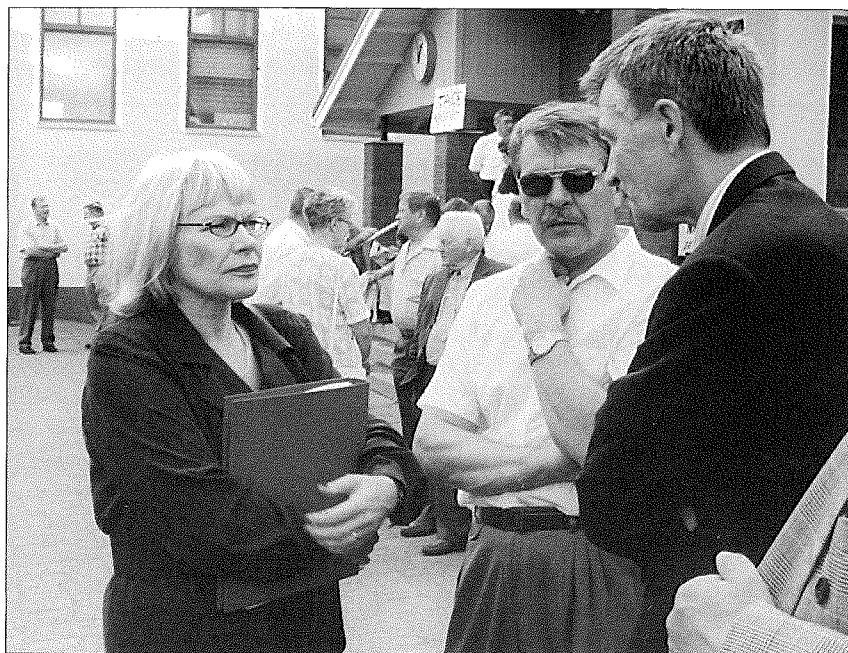
Sakkola-Säätiön tervehdyksen juhlaan tuonut säätiön hallituksen puheen-

johtaja Hannu Turkinen puolestaan kannusti edelleen kaikkia keräämään perheensä ja sukunsa tarinat talteen. Samalla hän totesi hyvillään, että työn alla on Sakkolasta ainakin kolme uutta kyläkirjaa: Petäjäjärvi, Haparainen ja Lapinlahti, ja nähtävästi muitakin viiritteillä.

Sakkola-Säätiön hallitus on päättänyt myöntää käynnistysavustusta hankkeille.

Pitäjäjuhlilla edelleen vetovoimaa

Sakkolan 55. pitäjäjuhla kokosi Punkalaitumelle nelisensataa henkeä Punkalaitumen Karjalaiset ry:n organisoimaan juhlaan. Yhdistyksen puheenjohtaja Raili Mahlamäki totesi, että sota eikä mikään muukaan ei ole pystynyt tuhoamaan karjalaisten yhteenkuulu-

Pirjo Lillsund, Kari Ollikainen ja Reino Lemmetti vaihtoivat kuulumisia - kuten juhlan ohjelmaan ilman muuta kuuluikin.

vaisuuden tunnetta, joka pätee edelleen.

- Pitäjäjuhlia pidetään eri puolilla Suomea. On välttämätöntä edes kerran vuodessa nähdä entisiä naapureita, ystäviä, sukulaisia - tavata, puhua, itkeä, nauraa, summasi Mahlamäki - ja kaikki varmasti koettiin Sakkolan juhlilla tälläkin kertaa.

Punkalaitumen Karjalaisten varapuheenjohtaja Yrjö Pitkänen kiitti myös juhlaan osallistuneita ja sen järjestäjiä, mutta ilmaisi samalla huolensa siitä, kuinka kauan Karjala-seuroissa on voimavaroja pitäjäjuhlia järjestää.

Sakkola-Säätiön Hannu Turkinen sai kuitenkin todeta, että Sakkola-juhlille on jo löytynyt pitopaikkoja ainakin seuraaville vuosille. Reino Äikiä Huittisten Karjalaiset ry:n puolesta toivotti väen tervetulleeksi ensi kesänä Sakkola-juhlille Huittisiin 1.8.2004.

Sakkolan pitäjäjuhlat Punkalaitumella kutsuivat Karjalassa syntyneiden ohella mukavan määrän myös heidän jälkipolviansa, mikä näkyi niin juhlayleisön joukossa kuin juhlan järjestelyissäkin. Nuorin esiintyjä oli yhdeksänvuotias koululainen Sanni Myllyniemi - haitarinsoittajatyön juuret

neljännessä polvessa taaksepäin ovat Sakkolan Riiskassa, Karvosten suvussa. Juhlan musiikillisia ja muita viihdepuolen antimia luotsanneen erityisopettaja Pauli Ahvenuksen juurten taas kuultiin juontavan Kuolemajärvelle.

Juhlaohjelmaa rydyttivät myös taidenäyttelyt. Maire Häkli, os. Saksanen, Sakkolan Riiskasta oli tuonut näytille maalauksia Karjalasta. Toinen karjalaisjuurinen näytteilleasettaja oli kurkijokelaissukuinen Eeva-Liisa Ylijoki, jonka erikoisuutena on tummalle samettipohjakankaalle taiteillut enkelit. Lisäksi hän oli laittanut ihailtavaksi omia sekä äitinsä Helmi Valtosen, os. Pärssinen, ja tätinsä Aino Elon, os. Pärssinen, käsitöitä vuosilta 1929-1994. Helmi Valtonen oli opiskellut Käkisalmen Herrasväen Rouvien Käsityökoulussa.

Sankarihaudat ainutlaatuisia maailmassa

Sakkola-Säätiö muisti viireillään Punkalaitumen kunnan edustajia, juhlapuhujaa sekä juhlaumalanpalveluksessa saarnannutta rovasti Klaus Mal-

mivaaraa. Kirkonmenojen jälkeen laskettiin perinteiden mukaan seppeleet paikalliselle sankarihaudalle sekä Karjalaan jääneiden muistomerkillä, joiden äärellä puheen piti Sakkola-Säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Hannu J. Paukku. Hän muistutti, että sankarihaudat jokaisen seurakunnan hautausmaalla ovat sellainen nähtävyys, joka kannattaa aina esitellä ulkomaalaisille vieraille.

- Missään muualla maailmassa ei ole tällaista historiallista nähtävyyttä. Missään muualla maailmassa ei ole sodassa kaatuneita tuotu oman seurakunnan multiin. Vielä nytkin etsitään taistelukentälle jääneiden sotavainajien jääneitä ja heidät tuodaan oman seurakunnan sankarihautaan, mikäli heidän jäänteensä pystytään tunnistamaan.

Paukku sanoi sodan aikana pohdittua tarkkaan, onko sodassa kuolleiden ruumiiden toimittaminen omaan seurakuntaan viisasta - pelättiin, että se vaikuttaa kotirintaman mielialaan masentavasti.

- Sankarihautajaisista muodostui kuitenkin varsin isänmaallisia tilaisuuksia, ja se pikemminkin nostatti taistelu- ja puolustustahtoa kuin vähensi sitä.

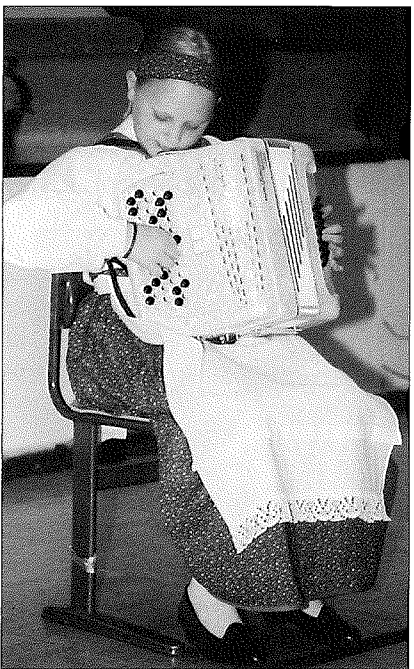
jatkuu seur. sivulla

Pitäjäjuhlat kokoavat väkeä satamäärin vuodesta toiseen - kuten elokuussa Punkalaitumelle.

Sakkolan Riiskasta lähtöisin oleva Maire Häkli on maalannut lapsuuden maisemia. Kuvassa kotitalon pihapiiri, Sakkolan kirkonmäkeä ja maisema Petäjäjärveltä.

Nuorimman esiintyjän, Sanni Myllyniemen, juuret ovat myös Sakkolassa.

Sakkola-juhlat
Huittisissa
1.8.2004.

Juhlilla eri sukupolvien voimalla

Nelikymppinen Päivi Toivonen, os. Pauku, oli mukana pitäjäjuhlilla kolmatta kertaa, ja takana on kotiseutumatkojakin isänsä, Sakkolan Keljasta lähtöisin olevan Pauli Paukun kotikonnuille.

- Käytiin kerran Sakkola-juhlilla, ja sitten meitä innostui serkkuporukka lähtemään matkalle. Oli hyvä, että tuli lähdettyä, tuumasi Tampereella asuva Päivi Toivonen, ja kertoi myös parikymmenvuotiaan Linda-tyttären olevan kiinnostunut juuristaan – varsin

kin kun toinen mummo on kotoisin Viipurista.

Paulin puoliso Mirja Avomäki huomautti, että matkoilla he ovat tutustuneet myös Karjalan kontuja nykyisin asuttaviin ihmisiin – uusien ystävyys-suhteiden myötä on vierailtu Pietarisä.

Kaksikymmenvuotias Lauri Kurikka Punkalaitumelta kävi heinäkuun alulla isoisänsä kotimaisemissa Sakkolassa, ja tiedossa on suvun vaiheita tarkemminkin. Laurin isä Markku Kurik-

Päivi Toivonen, Mirja Avomäki ja Pauli Pauku tutkailivat Sakkola-aiheisen myyntipöydän antimia.

Hyvistä juhlista kiitosta Sakkola-lippiksen muodossa saivat Punkalaitumella Raili Mahlamäki, Pauli Ahvenus, Pekka Dansk ja Esa Sirviö.

ka kertoo sukututkimusta tehdyn aina vuoteen 1683 asti. Lähimmät esi-isät ovat Aaro ja Manu Kurikka Sakkolan Karholasta.

- Tiettyjä perinteitä täytyy vaalia, ja suku on iso asia, summaa Lauri suhdettaan karjalaisuuteen.

- Minulla ei ole henkilökohtaisesti mitään hinkua saada Karjalaa takaisin, mutta ei minulla mitään sitä vastaan-kaan olisi, hän tuumailee.

Markku Kurikan perhe oli lähtenyt kokonaisuudessaan pitäjäjuhlille; mukana oli esikoispoika Laurin ohella myös 17-vuotias tytär Mari ja kuopus, 8-vuotias Jaakko sekä vaimo Tarja Kurikka. Mari myhäili juhlan jälkeen tyytyväisenä – äiti oli onnistunut ostamaan myyntipöydän viimeisen ”por-saslippiksen” tyttärelleen.

Sakkola-aiheinen materiaali teki kauppansa, ja monta paitaa, liinaa ja kirjaa matkasi vieraiden mukana eri puolille maata. -MRT

Sakkola-juhlien vietettiin eri sukupolvien voimalla. Markku Kurikan matkassa olivat vaimo Tarja sekä lapset Lauri, Jaakko ja Mari.

Satunnainen Sakkola-juhlaja

Poikkesin sunnuntaina 3.8.2003 Sakkola-juhlilla Punkalaitumella. Edellisestä käyntikerrastani on tullut kulu-neeksi jo nelisenkymmentä vuotta, jo-

ten ko. juhlimistani voitaneen pitää satunnaisena. Pysin jatkossa käymään useammin – ihan jo siitä käytännön syystä, että sukujuuriltani puolittain hämäläisenä en pidä osallistumismahdollisuuksiani neljänkymmenen vuoden kuluttua pidettäviin Sakkola-juhlisiin kovinkaan todennäköisenä. Ehkäpä sitä tulee lähdettyä jo ensi vuonna uudestaan?

Mikä sitten innosti ajelemaan Tampereelta Punkalaitumelle tilaisuuteen, jonka esiintymiskaarti oli allekirjoittaneelle tuiki tuntematonta ja jossa en olettaut tapaavani ainuttakaan tuttua?

Menomatalla muistelin äidin joskus esiintyneen Sakkola-juhlilla. Samoin muistelen, että juhlissa esitettiin joskus äijän kirjoittama hupaelma. Äitini kuoli kymmenen vuotta sitten ja olen

sen jälkeen ollut hyvin vähän karjalaisuuden kanssa tekemisissä.

Eräs keskeinen syy lähteä ajelulle lie-nee ollut sekin, että halusin kuulla karjalan murretta, aistia karjalaista tunnelmaa ja näiden kokemusten avulla siten mahdollisesti päästä kiinni karjalaisuuteen liittyviin muistoihin.

Ehdin tilaisuuteen viime hetkellä, löysin turvallisen ja kouluajoilta tutun paikan takarivistä ja istuin odottelemaan ohjelman alkua. Pikkutyttöni yriteliäs haitarinsoitto toi mieleeni 1950-luvun lopun ja äijälle muistaakseni 70-vuotislahjaksi hankitun viulun, jota hän sitten innokkaasti ”sahasi”. Tällä laista lahjaa tuon ikäiselle miehelle ja vastaavaa ”pelimannihenkeä” olisi ollut mahdollon kuvitella isän huumorintajuissa, mutta jäyhässä hämäläisyydessä.

Juhlapuhe oli selkeydessään ja muisteloissaan mukavaa kuultavaa. Virpominen oli lapsuudessani myös meillä päin harvinaista ja herätti kavereissani

ihmetystä. Äijä-nimitystä muistan kuulleen ainoastaan äidin isästä (1980-luvulla syntynyt poikani tosin alkoi lapsuuden isin ja murrosiän faijan jälkeen kutsua minua muutama vuosi sitten äijäksi – ja oli ihmeissään, kun pidin siitä). Havaitsin yllättäen, että viehättävä juhlapuhuja on ”pikkupikkuserkuni”, koska äitini isän isä Martti Ollikainen oli puhujan isän isän isän veli.

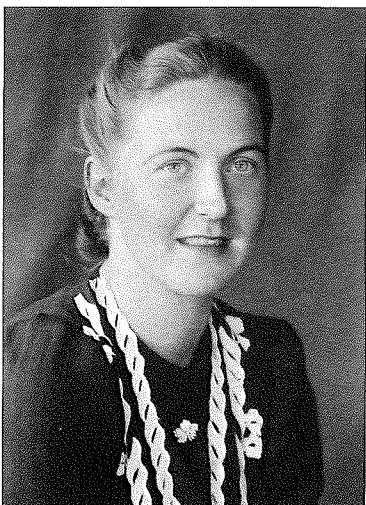
Mieskuoro lauloi komeasti. Sketsi oli kaikessa ennalta-arvattavuudessaankin mukavaa seurattavaa ja esiintyjien kaunista laulua kuunteli mielellään.

Kuumuuden ym. vuoksi en jäänyt jonottamaan kahvia enkä nauttimaan kielakkarakasta, vaan lähdin ajelemaan Vesilahden ja Lempäälän kautta kotiin. Ajelin hyvillä mielin.

Tampere 3.8.2003

Juha Mäkinen
Santeri Ollikaisen
Ilma-tyttären poika

Helena Eevan tuotannon keskeiset teemat: Luonto ja rakkaus

Orpo lintu

Pesä särkyi, kaatui pesäpuu,
yksinäinen lintu lentoon lähti.
Vaisto ohjaa, eikä mikään muu.
Pilvessä on joka johtotähti.

Yhden ainoan se tuntee lain,
yhden käskyn ankarana: jatka!
Pikkulinnun siivet ovat vain,
kotkaa varten luotu lentomatka

Rakkaus

Miten kernaasti kallehintaan
pois rakkaus antaa, myy
miten sattui pilkkahintaan,
miten paljosta kieltäytyy,
miten milteipä tyhjälle nauraa,
kun onnensa kyyhkyjä ruokkii,
kunis kylvää jo kyynelekauraa,
ikikaipuunsa kaskea kuokkii.

Miten orjaksi mielen vapaan
se saattaa taivuttaa,
miten siipien nostaa tapaan,
miten alhaalle vaivuttaa,
miten hetken se hehkuu meissä,
tai meihin sen hehku on,
miten sittenkin säveleissä
se soi yli asteikon.

Helena Eeva syntyi 13.10.1923 Metsäpirtissä ja kuoli 24.3.1960 Helsingissä. Hänen isänsä oli maanviljelijä, maalaisliittolainen kunnallispoliitikko Jooseppi Eeva ja äiti kättilö ja kansakoulunopettaja Aino Eeva.

Kun muu perhe lähti Rantasalmelle evakkoon Helena jäi 16-vuotiaana Taipaleeseen ja toimi lottana sodan ajan. Suoritettuaan parhain mahdollisin ar-

vosanoin kauppakoulun Mikkelissä hän toimi kauppa-apulaisena ja kirjanpitäjänä.

Laulujen sanoituksia on kertynyt 154, joista monet on julkaistu salanimellä. Tunnetuimpia Helena Eevan tuotannosta ovat: *Eron hetki on kaunis, Harmaat silmät, Jos helmiä kyyneleet ois, Kulkuriveljeni Jan, Lasten liikennelaulu, Riepumatto ja Suopursu.*

”Jos helmiä kyyneleet ois”

HELENA EEVAN MUISTOKONSERTTI

Lappeenrannan kaupungintalon
Lappeenrantasalissa keskiviikkona 15.10.2003 klo 19.00
Ohjelmistona kaikille tuttuja Suomen iskelmätaivaan helmiä sekä myös ensiesityksiä. Metsäpirttiläisen sanoittajan Helena Eevan syntymästä tulee 13.10.2003 kuluneeksi 80 vuotta. Konsertin pääosa on Toivo Kärjen ja Helen Eevan yhteistuotantoa.

Konsertissa esiintyvät:
Eila Pienimäki, Pasi Kaunisto, Markku Aro ja Hannu Palo
Kapellimestarina toimii Hannu Sopanen
Tilaisuuden juontaa Maarit Niiniluoto

Konsertin pääjärjestäjä:
Suomen Punaisen Ristin Lappeenrannan osasto.
Tuotto käytetään SPR:n kautta lasten ja perheiden hyväksi Lappeenrannan seudulla.
Liput à 15 euroa, 15.9. mennessä ennakkovarauksia ja sen jälkeen lipputilauksia ottaa vastaan SPR:n Lappeenrannan toimisto puh. 05-4513217.

Lappeenrantasalin aulassa on esillä
Helena Eevaan liittyvää aineistoa sekä kuvia Metsäpirtistä.
Konserttisali sijaitsee Lappee hotellin vieressä.

METSÄPIRTTI SEURA järjestää konserttiin
BUSSIMATKAN Helsingistä – paluu samana iltana.
Tiedustelut: Vesa Hämäläinen puh. 040-7116143

Ansiomerkkejä annettiin Metsäpirtin pitäjäjuhlassa

Merkin saaneita vasemmalta: Pirjo Herttua, Ella Hinkkanen, Mauno Hinkkanen, Raimo Korpelainen, Ilmi Pesonen, Esko Koiranen, Martti Peltonen ja Esko Lylander.

Järjestötyöstä ei yleensä myönnetä palkkaa eikä eläkettä, mutta pieniä kiitaviä ansiomerkkejä on mahdollisuus saada, jos hallituksen mielestä toimija kiitoksen ansaitsee.

Kurikassa vietetyssä pitäjäjuhlassa 29.6.2003 saivat hopeisen ansiomer-

kin Etelä-Pohjanmaan Metsäpirttikerhon jäsenet: Mauno Hämäläinen, Hilka Keski-Nisula, Esko Lylander ja Martti Peltonen sekä Metsäpirtti Seuran jäsenet: Kimmo Laulajainen ja Mauno Vaski.

Pronssisen ansiomerkin saivat Etelä-Pohjanmaan Metsäpirttikerhon jä-

senet: Pirjo Herttua ja Esko Koiranen sekä Metsäpirtti Seuran jäsenet: Vesa Hämäläinen, Ilmi Pesonen ja Merja Rauta.

Harrastusmerkin ottivat vastaan Metsäpirtti Seuran jäsenet: Ella Hinkkanen, Mauno Hinkkanen ja Raimo Korpelainen.

Metsäpirtin Ahtiaisten Sukuseura viettää 10-vuotisjuhlaa

Uudessakaupungissa Hotelli Aquariuksessa lauantaina 20.9. ja
sunnuntaina 21.9. klo 12.00 alkaa juhlakokous.

Tervetuloa!

Ole hyvä ja ilmoittaudu pj. Markku Saariselle puh. 02-4877 510 tai 050 5729012
taikka siht. Jouni Ahtiaiselle puh. 040 5530636 tai sähköpostitse: jouni@muusikot.net
tai www.metsapirtti.net/sivut/ahtiainen

Sotainvalideista ja Sotainvalidien Veljesliitosta

Sotainvalidien syyskeräykseen liittyvää Sotainvalidien viikkoa vietettiin 31.8-7.9.2003 Sotainvalidien 60. syyskeräys jatkuu marraskuun loppuun asti.

Syyskeräyksen tuotto käytetään kokonaan Sotainvalidien Veljesliiton piirien ja erityisesti paikallisten osastojen harjoittamaan monipuoliseen huoltotyöhön. Varoja käytetään myös yksittäisille sotainvalideille annettaviin perus- ja tilapäisavustuksiin.

Sotainvalideja on noin 20.000 ja heidän keski-ikänsä on yli 82 vuotta.

Historiallista taustaa sotainvalidien toiminnasta

Sotainvalidien Veljesliitto - Krigsinvalidernas Brödrärförbund ry. perustettiin vuonna 1940 sotavammaisten yhteiseksi vapaaehtoiseksi huolto- ja veljesjärjestöksi.

Sotainvalideja on tukenut vuosikymmeniä Sotainvalidien Veljesliiton Naisjärjestö.

Kannakselaispitäjissä koettiin myös sodan armottomat vaikutukset, jotka vaikuttivat sen hetkiseen elämään hyvin monin tavoin. Yhteisvoimin pyrittiin kipuja lievittämään olivatpa ne aineellista tai henkistä laatuaan. Eräänä esimerkkinä on sotien uhrien ja heidän perheiden auttaminen.

Vuokselassakin päätettiin Sotainvalidien Veljesliiton Vuokselan alaostalon perustamisesta 22.8.1943. Tarkempia tietoja ja käytännön toimenpideohjeita oli lisäksi saatu Sotainvalidien Veljesliiton Viipurin piirin asiamieheltä. Oikeusministeriön yhdistysrekisteriin osasto merkittiin 26.päivänä marraskuuta 1943 rekisterinumerolla 35.675. Hallitukseen kuuluivat Toivo Virkki, puheenjohtajana, Eero Liski varapuheenjohtajana, Veikko Rontu sihteerinä ja hallituksen jäsenenä Leevi Ryyppö ja Aarne Kauppinen sekä varajäsenenä Leevi Kopra ja Eino Lampinen.

Rekisteröityjen sääntöjen mukaan yhdistyksen nimi oli Sotainvalidien

Sotainvalidien viikko 31.8-7.9.2003
Sotainvalidien syyskeräys

Veljesliiton Vuokselan alaostasto r.y. Kotipaikka Vuokselan kunta. Yhdistyksen tarkoituksena oli ylläpitää vuosina 1939-40 ja sen jälkeisissä sodissa ja rajavartiotehtävissä tai muuten välittömästi sodan aiheuttaman haavoittumisen tai sairastumisensa vuoksi työkykynsä kokonaan tai osittain menettäneissä Vuokselan kunnassa asuvissa henkilöissä henkeä ja luottamusta tulevaisuuteen sekä luoda yhteinen pohja heidän ja heidän puutteensa olevien omaistensa tarkoituksenmu-

kaiselle huollolle.

Yhdistyksen taloudellista avustustoimintaa varten oli mahdollista perustaa erilaisiin käyttösiin ra-

tarkoituk-
hastoja,
joita kos-
kevat oh-
jeet tuli-
vat kes-
kus-
jär-
jestöltä.

Näitä olivat mm. Vel-

jesrahasto, Huoltorahasto ja

Yhdistysrahasto. Keskusjärjestö tuki myös taloudellisesti perustamisvaiheessa ja veljesrahaston perustamisessa. Sotainvalidien huoltoa varten kerättyjen ja lahjoitettujen varojen vastaanoton, tilityksen ja käytön valvon-

Sotainvalidien Veljesliiton Vuokselan alaostasto r.y.

Sotainvalidien Veljesliiton Vuokselan alaostasto,
Os. Herra Leevi Ryyppö,

Sotainvalidien Veljesliitto
HELSINKI

Vuokselan alaostasto
Uusikylä

Vuodelta 1943 kirjeenvaihtoa Helsingin ja Vuokselan välillä.

ta oli valtioneuvoston 5.11.1942 tekemällä päätöksellä annettu puolustusministeriön alaisen sotainvalidien työhuoltoviraston tehtäväksi. Tilitystiedot piti toimittaa neljännesvuosittain.

Sotainvalidiliiton ohjeet niin Helsingistä kuin Viipurista käsin ohjasivat paikallista toimintaa. Saadut ohjeet olivat hyvin kaavamaisia ja muodollisia. Lisäksi alueellisesta toiminnasta piti informoida eteenpäin. Vastapalveluksena saatiin mm. toimintaa tukevia ohjeistuksia, jäsenkorttimalleja ja -merkkejä ja kirjoja.

Viipurin piiri järjesti myös alueensa sotainvalideille ohjelmaa esimerkiksi 9.-10.10.1943 yhteiset neuvottelu- ja virkistyspäivät, jolloin osallistujat tutustuivat toisiinsa ja viettivät veljespäivää aitoon karjalaiseen tyyliin. Ohjelma oli monipuolinen koskien illanviettoa, virallisia kokousasioita ja ohjelmallista kokousta, jossa kapteeni J Pusan puheen lisäksi oli eri alaostastojen kuulumiset, torvisoittoa, huumoria, tarjoilua sekä alustuksia invalidihuollosta. Kokous- ja juhlapaikkana oli Ravintola Ritarin alasali Torkkelinkatu 18 Viipurissa. Majoituksena oli ilmainen sotilasmajoitus. Mukaan pyydettiin ottamaan vain huopa.

Nykyisyys ja tulevaisuus

Osa sotainvalideista oli haavoittuneena hyvin nuoria, joten koko Suomen kansan kunnianvelkaan liittyvä sotainvalidityö tulee jatkumaan ainakin 2020-luvulle asti.

Sotainvalideja tukemaan ja heidän perinnettään säilyttämään on olemassa myös Sotainvalidien jälkipolvetjärjestö:

toimisto@sotainvalidienjalkipolvet.fi

Järjestön tarkoituksena on tukea sotainvalidia ja siirtää heidän perinnettään nuoremmille polville. Jokaisen suomalaisen tulisi tietää, millaisia henkilökohtaisia uhrauksia maamme vapaus on vaatinut. Toiminnallaan järjestö tukee Sotainvalidien Veljesliiton päämääriä.

Sotainvalidien Veljesliiton aikanaan painattaman ELINKAUTIS- JA KANNATAJAJÄSENKIRJAN sisäkannessa on Arvi Kivimaan teksti:

Sotainvalidit ovat valtakunnan kun-

niakansalaisia. He ovat tehneet kaikkensa isänmaan pelastamiseksi.

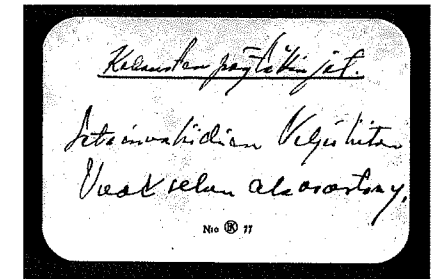
Säilyköön kansakunnan keskuudessa elävä ja syvä kiitollisuus heitä kohtaan. Sytyttäköön se meissä pyhää tulta, samaa alttiutta, jota invalidit ovat osoittaneet ja jota me nyt olemme velkaa heille.

Taisto Virkki

Lähteet:

Vuoksela-arkisto

Sotainvalidien Veljesliitto/ <http://stellapolaris.com/sotainvalidit/>

Hallituksen pöytäkirjavihko, josta löytyvät pöytäkirjat 22.8.1943 - 10.4.1944 väliseltä ajalta.

Sotainvalidien Veljesliitto

Viipuri 14.10.43.

Sotainvalidien Veljesliiton
Vuokselan alaostasto.
Lautn. Toivo Virkki, Vuoksela Virkkilä.

Oheisena lähetämme alaostastollemme allamainittujen sotainvalidien jäsenkortit. Olemme poistaneet heidät Viipurin alaostaston kirjoista ja siirtäneet heidät siihen alaostastoon, johon he asuinpaikkakuntansa mukaan kuuluvat. Tästä lähtien siis allamainitut sotainvalidit kuuluvat huollisesti alaostastomme piiriin. Olemme ilmoittaneet myös yhdistysjaostolle tästä toimenpiteestämme. Olisi hyvä, jos ilmoittaisitte vielä k.o. sotainvalideille tästä siirrosta. Mukana on myös avustuskortit niistä sotainvalideista, jotka ovat avustuksia saaneet. Sikäli kun jaatte avustuksia, pitäisi ne ne merkitä valkeaan korttiin ja jos kenellä ei sellaista korttia ole, olisi se hänestä laadittava. Sinisille kortteille on kirjoitettu tämän sodan invalidit ja kaltaiselle talvisodan invalidit. Kaikkia kortteja saatilata osoitteella: Sotainvalidien Veljesliiton Yhdistysjaosto, Helsinki Pohjois-Esplanaadinkatu 37 C. Kehoitamme kuitenkin Teitä tilaamaan vain valkeita kortteja ja käyttämään niitä sekä jäsen- että avustuskorttina. Uusista jäsenistä kirjoitetaan aina kaksi korttia, joista toinen lähetetään yhdistysjaostolle.

K o p r a, Leevi Johannes

Huom. E.m.-sotainv. ei ole saanut avustuksia.

Litteenä:
1 jäsenkortti.

Sotainvalidien Veljesliiton
Vuokselan alaostasto r.y.
K. Järvinen

Niinikään vuodelta 1943 kirjeenvaihtoa Helsingin- Vuokselan välillä.

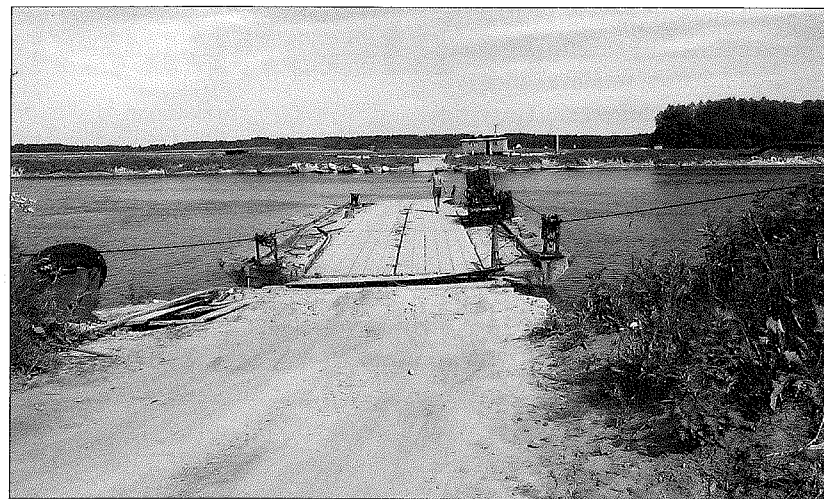
VIRKIN VIRKKEET

Syksy on sadonkorjuun aikaa

Kevät, kesä, syksy ja talvi ovat Suomessa vuodenvaihteina hyvin erilaiset ulkonäöltään ja herättää meissä erilaisia intohimoja. Keväällä koko luomakunta herää eloon ja kasvuun jota seuraava kesän kasvukausi, olemisen hehkeys ja kukoistus lumoo. Syksyisin taas luonnossa sato on valmistunut ja kasvunsa tehnyt ja luonto pukeutuu toisinaan kuin karnevaaleihin oltaisiin menossa sekä vihdoin talveksi vaivutaan riisuttuina hiljaiseloon ennen uuden kevään tuloa.

Usein tulee miettineeksi, miltähän entisellä kotiseudulla tuntuisi asua läpi vuoden kokien eri vuodenvaihteiden tunnelmat. Entisten aikojen elämästä on saatu talteen paljon kuvia, joista voi aistia sen aikaista elämää. Talviaiheisiä kuvia lienee vähiten.

Kuluvan vuoden satona osaltani on kertynyt kahden kotiseutumatkan mahtava anti yhdessäoloa, uusien alueiden tuntemusta ja paljon dokumenttiaineistoa filmeille taltioituina. Lisäksi kotimaassa eri karjalaistapahtumat ovat hyvässä muistissa, joista kustakin

Taipaleenjoki, jonka yli pääsee nykyisin heinälossilla. Vaijerin veto tapahtuu polttomoottorikäyttöisenä.

tulee mieleen vain positiivista yhdessäoloa, tuttujen tapaamista ja asiaviihdettä.

Vuokselaan suuntautunut matka kesäkuussa teemalla LÄPI KAUNIIN KESÄISEN KARJALAN oli mielestäni onnistunut. Matka johti Sortavalan ja Valamon kautta Kiviniemeen/Vuokselaan ja paluumatkalla vielä Äyräpään ja Viipurin linnan torniin kiipeämisen kautta kotiin.

Heinäkuussa olin Pyhäjärveläisten juhlissa Pyhäjärvellä, jossa varsinaisten juhlallisuuksien lisäksi sain kotiseutuoppitunnin linja-automatkalla kierretessä Pyhäjärven ympäri. Saman matkan aikana teimme myös kiertomatkan Toivo Laidisen kyydissä Suvannon ympärikiertossa. Kiitos vielä opas-

tuksesta Paukun Hannulle, Kallosen Eskolle, Ukkosen Aulikselle ja Hyttiän Kaleville ja sekä muillekin esittelyissä mukana olleille.

Taipaleenjoen ylitys ns. heinälossilla jäi erityisesti mieleen Taipaleen taistelupaikkojen lisäksi.

Katse tietysti on myös edessäpäin ja Karjalainen pikkujouluristeily marraskuussa, jolloin on taas mahdollisuus tavata tuttuja. Annan matkasta lisätietoja tarvittaessa. Ensi kesänä meillä on edessä Vuoksela-juhla (alustava pvm 6.6.2004) sekä osallistuminen Kesäpäivä Karjalassa- tapahtumaan Käkisalmessa 22.-25.7.2004). Juhlavalmistelut ovat käynnistyneet ja niistä kyllä kerrotaan myöhemmin lisää.

Sotiemme historiikkikartoitustyö jatkuu ja sotiin osallistuneiden vuokselaisten osalta sota-arkistoon olemme toimittaneet nimiluettelon kantakorttitietojen saamiseksi käyttöömme. Tulemme aiheesta laittamaan myös tietoa nettisivuillemme, miten toimimme ja miten itse kukin voi olla avuksi lisätietojen toimittamiseksi. Aineistoa olemme saaneet yksittäisten henkilöiden muistelmista, mutta lisää toivotaan. Lisäksi sotiin osallistuneiden henkilöiden kuvista olemme kiinnostuneet. Tulevan talvikauden aikana keskitytään henkilöhaastatteluihin ja muisteloiltojen pitämisiin sekä työsteitä jo saatuja aineistoja eteenpäin.

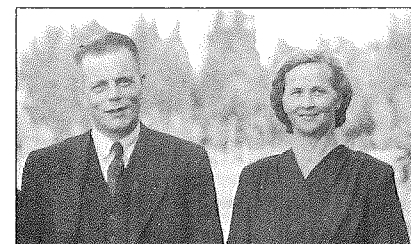
Taisto Virkki

Vanha kuva Taipaleen sillalta. Kuvan lähetti julkaistavaksi sakkolainen Arvo Meskanen löydettyään otoksen siskonsa Kirsti Salosen jäämistöstä.

Pillin käyttö järjestyksenvalvonnassa ja muussakin käytössä

Tapahtui Vuokselaan silloin ennen...

Konstaapeli Väinö Huuhka vaimonsa kanssa.

Syksy -39 oli levotonta, mielialat odottavat ja pelokkaat, myös Vuokselaan. Ihmisten täytyi kuitenkin tehdä jokapäiväiset toimensa. Vuokselaan, Virkkilästä Päiväkiven koululle menevän tien varressa oli Nuorisoseuran talo, jossa pidettiin nuorten kokouksia. Vuokselaan edusti virkavaltaa kaksi poliisimiestä: Junttila ja Huuhka.

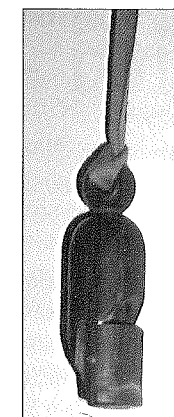
Oli pyhäiltä ja nuorisoseuran talolle oli järjestetty ohjelmallinen iltama. Oli myös nuorisoa, jolle alkoholi kuului ohjelmaan. Junttila ja Huuhka olivat järjestystä valvomassa. Sattui niin, että virkavalta joutui käsirysyyn humalaisten kanssa. Tässä tilanteessa pisti Huuhka virkatoimessaan olevan pillin

Ylikonstaapeli Uuno Junttila sekä vaimonsa Hilma.

siksiäikää suuhunsa, kun joutui humalaisia rauhoittamaan. Siinä rytäkässä jonkun käsi pyyhkäisi Huuhkan suusta pillin - niin, mihin? Pilliä etsittiin väellä ja voimalla, tuloksetta. Seuraavana päivänä, juhlien jälkeen, lähti joukko poikia vielä pilliä etsimään. Erään pojan potkaistaessa jo päältä kuivunutta lehmän "lajaa", huomasi hän jonkun esineen tulleen näkyviin. Paremminkin tarkasteltuaan huomasi hän sen Huuhkan suusta kadonneeksi pilliksi. Pilli joutui Virkin Onnin (Lautta-Matin) käsiin. Onni puhdisti pillin ja otti sen varmaan talteen.

Onni toimi talvisodan kynnyksellä ilmavalvontalottien päällikkönä ja jos

Poliisimiesten käyttämä pilli on yhä toimiva ja tallessa.

en väärin muista, toimi tämä kyseinen pilli jossain ilmavalvontaan liittyvissä tehtävissä.

Pillin myöhemmät vaiheet ja käytöt

Sodan sytyttyä ja Vuokselaan väestönkin jouduttua evakkotielle, seurasi pilli Onnin perheen mukana evakkoon. Mutkat ja kiemurat tyhtyään Onni ja Anna päätyivät uusille asuinsijoilleen Perniöön, Mutaisiin pilli mukanaan. Sitä säilytettiin kuin suurtakin aarretta. Pilli on ollut käytössä runsaat 60 vuotta. Se on kutsunut perhettä heinäpellolta murkinalle, lapsia onkireissulta yöpuulle ja paljon, paljon muuta. Sillä on ollut oma paikkansa kaapin laatikossa. Anna ja Onni pitivät pillistä hyvän huolen. Sitä sai tarvita, mutta aina sen oli löydyttävä samasta paikasta.

Annan ja Onnin jätettyä maalliset, jäi pilli Maire-miniän huolenpitoon. Olen säilyttänyt sitä asiaan kuuluvalla arvokkuudella. Pilli on aivan alkuperäisessä kunnossaan ja toimii.

Maire Virkki os. Karonen
Annan ja Onnin miniä

Virkkilän nuorisoseuran näyttelijöitä 1920-luvulla.

Dmitri - poika Haitermaasta

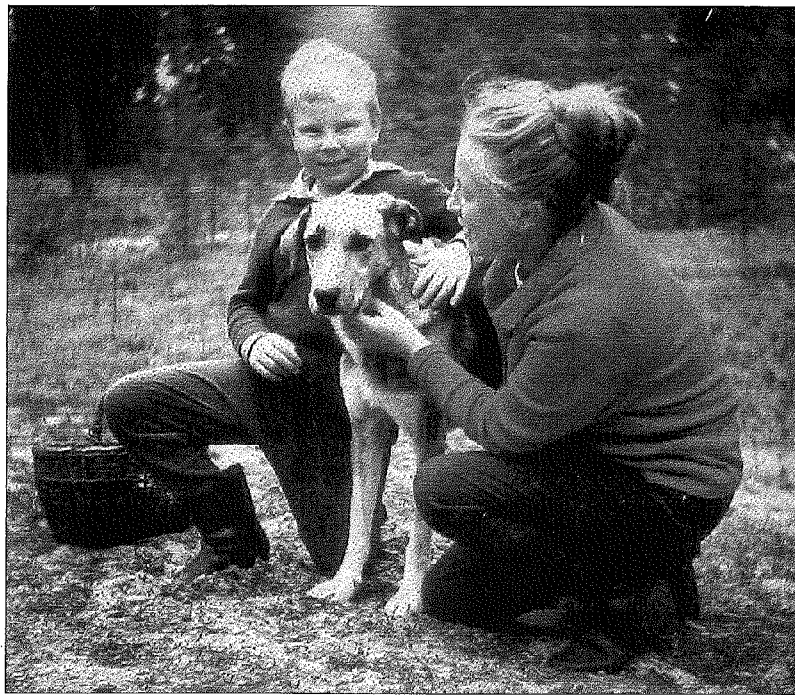
Dmitri "Dima" Shitov on monien sakkolalaisten, rautulaisten ja monien, monien kannakselaisten tuntema tulki, luotettava opas ja ystävä.

Soini Hartikainen pyysi häneltä omat muistelmansa lapsuudestaan ja nuoruudestaan sotien jälkeisessä Sakkolasassa julkaistavaksi Hovinkyläseuran 2004 -juhlakirjassa. Tässä lyhennelmänä otteita kymmensivuisesta tekstistään muutaman valokuvan kanssa, alkuperäisenä, vain vähän oikoluettuna ja kommentoituna:

Minä olen syntynyt Leningradissa v. 1965, mutta toisena, luonnollisena kotiseutunani pidän Sakkolaa, Suvanto-järven pohjoisranta. Shitovien, eli perheemme, kolme sukupolvea on kasvanut siellä, Haitermaassa. Neljännen sukupolven edustaja tyttäreni ei enää ole päässyt olemaan Sakkolan asukkaana. Zina-isoäitini Rufina-ystävävatterensä kanssa olivat etsimässä vuokrattavaa kesämökkiä itselleen ja vartuville pojilleen 1940-luvun lopulla, ehkä v. 1949–51. Yksi pojista oli isäni. On vaikea sanoa, miksi mummoni oli valinnut nimenomaan Haitermaan. Siellä kuitenkin pojat poimivat sienia ja marjoja, mutta pääasiassa kalastelivat. Rannalla pojilla oli toinen huvi, käärmeitten surmaaminen. Tämä paha tapa johti siihen, etten minä tavannut yhtään käärmettä vv. 1970–80, vaikka kävin samassa metsässä aika usein.

Sotilaslentokenttää aloitettiin rakentaa siihen aikaan entisen suomalaisen lentokentän tilalle, mutta kentän alue laajennettiin moninkertaiseksi, Sipilänmäeltä Sakkolan rautatieasemalle asti. Poikina minä ja ystäväni olimme uskaltaneet vain hetkeksi lähestyä polkupyörillä lentokonehallia, ja sitten kiidimme täyttä vauhtia takaisin konekiväärillä varustettujen vartiomiesten luota. Mutta silti minä onnistuin näkemään lentoon lähtöjä ja laskuja, se oli henkeä salpaavaa.

Isäni vartutua perhe oli ilman kesämökkiä jonkin aikaa, mutta minun synnytyäni perheemme tuli taas Haitermaahan v. 1967, mistä vuokrattiin osa

Dmitri (9-v.) ja rakkaat v. 1974

toista taloa järven rannalla. Se Opotta-talo kuului ennen sotia Väinö ja Linnea Naskalille. Minä sain tietää tästä vuokra-aikamme viime vuosina 1990-luvulla aikuisena. Talo kuului kahdelle perheelle, jaettuna puoliksi ylhäältä alas. Asuttiin melko ahtaasti, mutta kerrottiin, että heti sodan jälkeen se talo oli rautatieläisten asuttama, ja silloin elettiin vielä ahtaammin. Ympäristöön männikköön Neuvostoliiton aikana rakennettiin jokaiselle perheelle erilliset kesäkeittiöt, vajat, kanalat ja puuseet.

Diman ikiomia kokemuksia ja muistelmia:

Minä muistan elämäämme Haitermaassa selvemmin 1974 alkaen, kun koulun ensi luokan päättäneäni minut oli tuotu sinne Leningradista ja jätetty mummoni ja vaarini kanssa. Kävimme siellä myös maaliskuussa, kevätlomalla. Muistan, ettei koskaan järveämme nimitetty Suhodolskiksi, vaan aina Suvanto-järveksi. ja paino oli a-kirjaimella. Minä tiesin myös ensi vuosista alkaen, että Losevo oli Kiviniemi ja Gromovo Sakkola. Vanhempani selit-

tivät minulle tietenkin, että se oli entinen suomalainen alue, joka liitettiin Neuvostoliittoon sodan jälkeen. Jopa kesätalomme oli suomalainen.

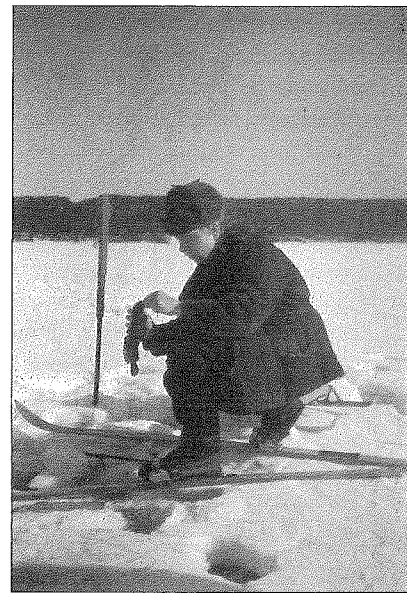
Juoksuhautoja, korsuja, piikkilankoja puissa, räjähdyskuoppia, joita katsoin joka päivä, ne liikuttivat mieltäni omalla historiallaan. Kasvatusvaarini, (molemmat omat vaarini olivat kadonneet sodassa), oli rautatieläisjoukon eversti evp., ja selitti minulle mitä me näimme metsässä. Minä halusin tietenkin tiedustella enemmän suomalaisista sotilaista, mutta vaari puhui "yleislauseilla", eikä ne olleet ensi käden tietoja, niin kuin nyt ymmärrän.

Lentotukikohta ja sen sotilaat eivät siviiliasukkaita juuri miellyttäneet. Ainoat hyvät asiat lienevät olleet ne, että siviileilläkin oli mahdollisuus käydä sotilaitten lääkärillä, saunassa, sekä kaupassa tavaroita "tuontipäivinä" jonottamassa.

Roskaaminen, saastuttaminen ja luonnon raiskaaminen kauhistuttivat Dmitrin perhettä. Kuitenkin Dmitrin herkkä pojan mieli löysi sieltä ihania asioita.

Dmitri äidin ja tattien kanssa.

Dmitri ja Suvannon matikka.

Miksi Dmitri rakastui Suvannon maisemiin - samat syytö kuin meidän aikoinaan?

Järvi ja rantaa myötäilevä eksyttämätön mäntymetsä olivat meidän yleisenä päärakkaudenamme. Kaikki venäläiset pitivät sienessä käymisestä, emmekä me olleet poikkeuksena. Keväällä poimimme korvasieniä ja mesisieniä. Herkkutatti kasvoi miltei kaikkialla, ja männynherkkutatti kankaalla jäkälikössä. Poimimme myös rouskuja, haperoita, voi-, lehmän-, kangas- ja haavanpunikkitatteja. Sienet paistettiin, keitettiin sienisoppaa, sekä suolattiin ja kuivattiin talveksi. Perheellämme oli aina 2–3 suolasieniämpäriä. Herkkutatit marinoitiin, ja ne maisuivat ihanalta.

Järvikin antoi paljon luonnon lahjoja. Voi kalastella ongella ja virvelillä, verkkojen käyttö oli kielletty, vaikka moni paikallinen asetti salaa pienet verkot. Keväällä ja syksyllä voitiin kalastaa hyvin madetta, kesällä kuhaa, ja niitä oli paljon. Isäni rakensi erikoisen kalastuslaiturin joka vuosi. Se oli kaukana rannalta, kaislikon ja veden alla olleen jyrkänteen rajalla. Sinne piti mennä uimalla tai soutamalla. Pääasiassa siitä laiturilta me kalastelimme ahvenia, särkiä, kiiskiä ja lahnoja.

Haitermaasta minulle jäi lapsuuteni kirkkaimpia muistelmia. Kesällä siellä oli lapsilla täysi vapaus. Minä "avaasin" joka kesäkauteni sillä, että menin Haitermaan suurelle pellolle. Siellä oli hyvin kaunista. Oli niin miellyttävää kävellä jonnekin, katsoa auringon laskua, ajatella jotakin lauleskellen ja kuunnella satakieltä. Kesän puolessavälissä siellä oli kasvanut kauraa tai ohraa, ja ilmestynyt paljon ruiskaunokkeja. Siitä lähtien se on ollut minun lempikukka, lapsuuteni ja Haitermaan muistona.

Venäläistä kulttuuria, sekä tiedonjanoa suomalaisesta kulttuurista:

Kaukaisempi naapuruus oli näyttelijä Vasili Merkurjevin huvila, missä suomalaisten aikana oli Sakkolan hovi, minkä palvelusväen talo oli säilynyt. Vuodesta 1946 hän vietti vapaa-aikansa lempidatshallaan, kävi mesässä, kalasteli ja souteli. Hän ei saanut tietää oman datshansa historiaa ennen v. 1981 tapahtunutta kuolemaansa. Datshalla asuu Merkurjevin kaksi tyttäret, joiden haaveena on isälle omistetun kotimuseon luominen. Se vaatii rahaa, ja on syntynyt ajatus tehdä suomalaisille turisteille tarkoitettu tilapäinen tukikohta!

Lähin kulttuurikeskus oli Priozersk, "lapsuuteni kaupunki", se tuli huomattomasti rakkaaksi.

Siellä oli paljon vihreyttä, vanhoja suomalaisia taloja, Vuoksi, ja ihania viineriä, jotka siellä osattiin leipoa.

Kun olin vartunut, ryhdyin kaukaisempiin pyöräilyretkiin. Myöhemmin aloimme soutaa kauemmas, Käkisalmeen ja Antreaan päin, ja jopa Taipaleen jokea pitkin Laatokkaan. Kanootissa istuen minä näin ensi kerran Itä-

Kannaksen ja Pohjois-Laatokan.

V. 1979 oli tehty venäläinen "Tulitikkua lainaamassa" -elokuva suomalaisen kirjailija Maiju Lassilan romaanin mukaisesti. Se antoi kuvauksen siitä, minkälainen oli vanha Kannas eläimeen, vaatteineen ja maataloineen. Katsottuani elokuvan silmäni avautuivat. Silloin minä otin kamerani ja aloin ottamaan valokuvia säilyneistä suomalaisista taloista, ehkä ymmärtäen, että muutaman vuoden jälkeen vanha suomalainen arkkitehtuuri voi hävitä. Pyöräilin Kannaksen miltei joka kylässä.

Meillä oli pieni radiovastaanotin, ja minä iltaisin kuuntelin mielelläni suomalaista radiota. Minä en ymmärtänyt tietenkään mitään, mutta silti kuuntelin mielenkiintoista. Minä mielelläni keskustelin suomen kielellä mäntyjen, järven, talon kanssa, ja minusta tuntui, että siten ne ymmärtävät paremmin tunteitani. Minä pidin kiihkeästi Suvanto-järvestämme ja metsästämme. Suomalaiset olivat meille taruna, niin moni asia ympäristössämme muistutti menneisyydestä. Oli kova halu nähdä heitä. Siitä minä keskustelin usein mummoni kanssa. Hän ei valitettavasti elänyt tähän aikaan saakka, eikä myöskään ne vanhat kannakselaiset, jotka asuivat siellä ja rakastivat sitä maata.

Tulen Suvanto-järven rannalle joka vuosi, ja minä tunnen, että olen suvantolainen, ja että: mie oon taas kotona!

Eräs tärkeä Dmitrin kiinnostuksen herättäjähenkilö oli Vologdasta siirtolaisena "Panusarijan" ja muiden mutkien kautta Naskalien taloon muuttanut Eudokia eli "Dusja" -tati. Diman mieltä kiihdyttivät Dusjan kertomukset siitä, millaisia olivat Kannaksen maat heti sotien jälkeen, ja mitä sieltä löytyi. Dusja ihmetteli mm., "miten suomalaisilla oli ollut monta lehmää, kun venäläisten oli vaikea ruokkia yhtä lehmää".

Dimitrin haave suomalaisten tapamisesta toteutui – ystäviä tuli luonostaan.

1990-luku oli saapunut, ja suomalaisten annettiin käydä kotipaikoilla Karjalassa. Silloin minä puhuin jo jonkin verran suomea. Sitä paitsi olin ko-

jatkuu seur. sivulla.

tiseutututkija ja ehdin pyöräillä Kannaksella ristiin rastiin. Minusta tuli matkaopas ja olin työssä Repinossa. Vuosia ennen sitä minä haaveilin, että kohtaan joskus entisiä Kannaksen asukkaita ja matkustan heidän kanssaan kotiseuduillaan. Kesällä 1990 se haaveeni toteutui.

Entiset paikalliset löysivät aina omien talojen perustukset tai niiden jäännökset. Semmoiset hetket olivat unohtumattomia minulle. Muistan, kun ihmiset itkivät, tai päinvastoin vilkkaasti viittoilivat ja näyttivät, mitä ja missä heillä oli ennen. Se kaikki painui syvälle mieleeni. Miten oli mahdollista, että ihmiset pystyivät muistamaan kaikki yksityiskohdat monien vuosien päästä? Se oli kummallista.

Halusin eniten tutustua vanhan Sakkolan asukkaisiin. Minä ryhdyin kyselemään, oliko joku kotoisin Haitermaasta. Minut vietiin erään pöydän ääreen, jossa vieraiden keskellä oli Ester Hakanen, synt. Kuisma. Me otimme taksin ja lähdimme katsomaan kotipaikkoja, myös minun entistä datshaani. Aluksi Ester käveli talon ympärillä katsellen taloa hämmennyksissään, mutta sitten muisteli, että se oli hänen sukulaisien Väinö ja Linnea Naskalin talo, ja vielä ennen sotia Ester kävi siellä kylässä.

Ester ja Erkki Hakasen ansiosta minä ensi kerran kävin Lempäälässä. Monen vuoden haaveeni toteutui, kun kävin kirkossa, seisoin hautausmaalla, jossa lepäävät Väinö ja Linnea Naskali, datshamme entiset omistajat. Minä sytytin kynttilöitä.

Minä näin silloin myöskin Aleksanteri Aavan muistopatsaan, jonka runot ovat täynnä kaipausta kotiin ja Karjalaan, runot, jotka ovat niin lähellä minunkin tunteitani.

Minä sain käydä Lempäälässä toisen kerran kesällä v. 2002, kun Sakkola-Säätiö ja Soini Hartikainen kutsuivat minut sinne juhliin. Mukanani tuli taidemaalari Anna Kozhina tauluineen ja Karjala -tutkimusseuran johtaja Evgeeni Balasov. Yövyimme Soini Hartikaisen, Hannu Paukun ja Esko Kallosen kotona. Kiitos, hyvät ystävät teille kaikille lämpimästä vastaanotosta! Teidän avullanne kävimme urheilutalossa, Sakkola-Museossa, Lempäälän kirkossa jumalanpalveluksessa, sekä seuratalossa juhlaconsertissa.

Haaveilin kovasti, että kohtaan jonkun Väinö Naskalin lapsista. Esko Kallosen avulla se onnistui ihmeekseni. Sain tietää, että Naskalit asuvat myöskin Lempäälässä, ja pian minä kohtasin heitä. He olivat Martti -poika ja Väinön veljenpoika. Minä seisoin Väinö Naskalin evakkoon tulonsa jälkeen

rakentaman talon kynnyksellä, mutta minulla oli tunne, että ehkä häiritsen muita. Siksi hyvästit jättäen lähdin takaisin juhliin. Vuonna 1939 alkanut tapahtumaketju oli sulkeutunut.

Kaverini ja minä ymmärsimme niin, että koko Kannaksen kulttuuri säilytetään nykyään vain täällä Suomessa. Me emme kuitenkaan olleet aivan vieraita luonteiltamme juhlassa, koska rakastamme ja tutkimme omaksemme tullutta Karjalan maata, teemme paljon työtä, jotta venäläiset saavat tietää enemmän siitä, mutta silti sisimpäämme jää häpeän tunne maanmiestemme edellisen sukupolven puolesta, joka oli riistänyt kotimaan rauhalliselta ja uutteralta kansalta, joka osasi elää siellä niin kauniisti.

Dmitri Shitov.
Huhtikuu 2003, Pietari.

Totuuden etsijät ja totuuden puhujat eivät miellytä kaikkia. Myös Dmitri ja kaverinsa ovat kokeneet nykyaikanaakin kritiikkiä jopa lehdistössä toiminnastaan historian tunnetuksi tekemisestä kansalleen, missä me emme ymmärrä olevan mitään väärää ja salattavaa, tai mitään provosoivaa. Toivokaamme Dmitrille ja perheelleen menestystä töissään ja elämässään. -SH

Nikolai-omistaja, Ester Hakkanen ja seurue Naskalien talolla.

Petäjäjärvi-kirja odottaa kirjoituksia jo kuluvaan syksyn aikana

Petäjäjärven kyläkirjaa valmisteleva työryhmä Yrjö Raaskan ja Teuvo Kuparisen johdolla on alustavasti muokannut kirjan julkistamiselle aikataulua, minkä vuoksi kirjaan toivottavat ja ehdotettavat aineistot pitää saada kokoon jo kuluvaan syyskauden aikana. Siispä kaikki Petäjäjärvi-juurisat jälkipolvineen nyt kiireellä kirjaamaan ylös erilaisia muisteluksia, tapahtumia ja tietoja Sakkolan Petäjäjärven kylästä!

Kirja tulee kertomaan Petäjäjärven historiasta ja elävästä elämästä Petäjäjärven kylässä; elinkeinoista, ihmisistä, tapahtumista, iloista ja suruista. Kirjatyöryhmä vastaanottaa mielellään kaikkia mahdollisia muisteluksia – pienetkin muistijäljet tapahtumista, sanonnoista, henkilöistä – tai vaikkapa ruokakulttuurista, pukeutumisesta, eri ammattiharjoittajien toimista yms. - ovat tärkeitä, samoin valokuvat.

Aineistoa toki on jo koossa, mutta mahdollisimman laajapohjaisen kirjan aikaansaamiseksi toivotaan vielä lisää materiaalia.

Aineistoja odotellaan marraskuun loppuun mennessä, koska sen jälkeen on vielä iso ja aikaa vievä urakka työstää aineistoa kohti valmista kirjaa.

Kirjaan tarjottavaa aineistoa yms. taustatietoja voi lähettää sähköpostilla teuvo.kuparinen@oktanet.fi tai

Petäjäjärvi-matkalaiset käskynjaossa Teuvo Kuparisen kartan äärellä.

Teuvo Kuparinen
Kastevuorenpolku 4 B 28,
02360 Espoo

Materiaalit kopioidaan ja alkuperäiset palautetaan, mikäli niiden lähettäjä ne takaisin haluaa; muistakaa siis liittää mukaan lähettäjän tarkat yhteystiedot: osoite ja puhelinnumero. Niitä voidaan tarvita myös tarkentavien tietojen kysymiseen.

Työryhmän haltuun jäävä materiaali luovutetaan kirjan valmistumisen jälkeen Sakkola-Museon arkistoon.

LÄHDESIIS MUKAANTALKOISIIN TEKEMÄÄN PETÄJÄRVI-KIRJAA!

Hanketta varten on myös avattu tili 522803-242794 Osuuspankkiin Lempäälään, jonne mahdollisia kirjan tekoa tukevia lahjoituksia voi antaa.

Kirjan hinnaksi on arvioitu noin 25 euroa, mutta lopullinen hinta määräytyy kirjan koon ja painosmäärän mukaan.

Viime heinäkuun alkupuolella Petäjäjärvi-tietoutta kartutettiin kotiseutumatkalla.

Matkalla pohdittiin myös Petäjäjärven perinneyhdistyksen perustamista, mutta lopullista päätöstä asiasta ei vielä tehty.

Oheisessa kuvassa osa matkalaisista jalkautuneena Petäjäjärven maisemiin. MRT

Talkoissa Konevitsassa

Harvakseen toistuvat kellon kumahdukset herättävät helteiseen aamuun. Anne ja Marja-Leena kietovat jo huiveja päähänsä ja ovat lähdössä luostarin kirkkoon aamupalvelukseen. Valmistaudun omaan aamurutiiniin. Uimapuku ja pitkä mekko ylle ja kohti Laatokan hiekkarantaa. Yön tasoittamassa hiekassa muutamia tuoreita jalanjälkiä, rannalla ei muita. Rikon järven peilin, litistän jaloillani aaltojen muotoilemat pohjan rypytykset ja kastaudun kokonaan Laatokan syliin.

Aamun hetki on nopea, mutta se vaikuttaa syvälle sisimpään. Samassa vedessä isäkin on polskinut, samasta vedestä suku kalastanut. Saman veden ehdoilla on vuosisatoja elämää eletty. Kukaan ei liene laskenut paljonko Laatokassa syksyllä 1939 olleesta vedestä on vielä ympärilläni. Mutta ihan varmasti sitä on.

Kellotornista kuuluvan viiden kilahduksen jälkeen on aamiaiseen kymmenen minuuttia. Hädin tuskin ehdin ripustaa uimapuvun kuivumaan, pukeutua pitkään hameeseen ja kietaista huivin päähäni. Kapuan viimeisten joukossa portaita veljestön trapesan eli ruokasalin yläpuolella olevaan talkoolai-
sten ja retkeläisten ruokasaliin. Askeettisessa tilassa on kolme pitkää pöytää ja niiden molemmilla puolilla puupenkit. Aterian aluksi kuunnellaan yhdessä seisten ruokarukous. Aamupuu-

ro maistuu hyvältä samoin sokerilla maustettu tee. Sitten uusi rukous, sekin venäjäksi.

Kuuliaisuus kysyy kuntoa

Kokoonnumme koko 33 hengen talkooryhmä punaisen hotellin eteen odottamaan kuuliaisuustehtävien jakoa. Ryhmän vetäjä, Liisa Saarinen kysyy vapaaehtoisia puutöihin, heinäpellolle, pyykkien käsittelyyn ja keittiöön. Tarvittava määrä ilmoittautuu nopeasti. Jäljelle jäävät lähtevät puutarhuri Galinan avuksi kasvimaata perkaamaan.

Kuljen Galinan perässä aivan kasvi-
maan vasempaan laitaan, metsänreunaan. Edellisinä vuosina kasvimaata on ollut aina erittäin hyvin hoidettu. Nyt se on rikkaruohojen peitossa. Galina on sairastellut eikä työhön ole liennyt väkeä. Sipuleita on vaikea erottaa rikkaruohojen keskeltä. Helle on tukahduttava. Paarmat haistavat hikoilevan ihon.

Valkoisessa hotellissa Zinaida avaa kahvilansa, eikä asiakkaita tarvitse houkutella. Lakisääteinen tauko kuuluu myös kuuliaisuustyöläisille. Kahvi maistuu ja voileivät hupenevat. Zinaida on siirtynyt eurohintoihin. Mutta talkoolaiset eivät mukise, koska muuhun ei saarella juurikaan rahaa kulu. Limonadin lisäksi tiskillä on myynnissä useampia olutmerkkejä.

Seuraava hikin rupeama on jo rankempi. Selkää pitää oikaista entistä tiuhempaan. Sitten näen muiden jo poistuvan uimaan ennen lounasta enkä aikaile liittyä joukkoon.

Lounaaksi on joskus keittoa joskus makaronia tai riisiä tuoreasteen, kastikkeen ja leivän kera. Juomaksi tarjotaan mehua. Aterian jälkeen on tunnin verran aikaa levätä ja lepäämiseen sen ajan myös tarkkaan käytän.

Kun Galinan osoittama sipulimaa on kitketty onkin jo ilta käsillä. Ilma on koko päivän hautovan kuuma. Illemmalla puut varjostavat auringolta. Polvi hieman oireilee eikä salli olla pitkiä aikoja kyyryssä. Työasento on huono, mutta tehtävä on mitä kuuliaisuus vaatii. Joku heitti, ettei kuuliaisuustyön kuulukaan olla hauskaa.

Ryhmässä – yksin

Talkoolaisryhmä on eri puolilta suomea kokoontuneita ihmisiä, jotka haluavat olla samaan aikaan Konevitsassa ehkä auttaakseen luostaria, ehkä omista henkilökohtaisista syistä. Ortodoksit ovat vähemmistönä. Minun syy-
ni olla kolmatta kertaa mukana on Laatokka, Konevitsan saari ja etelässä hämmöittävä kapea, horisonttiin katoava raita, Metsäpirtin rantaviiva.

Tällaisessa yhteisöllisessä viikossa on oma rytminsä. Alku täynnä innostusta, sitten ehkä lievää pettymyksen tunnetta. Seuraavaksi alkaa miettiä muutoksia: miksi näin – miksi ei toisin? Loppua kohti mieli pehmenee ja pienet säröt menettävät merkityksensä.

Lopulta uskoo varmasti, että viikon aikana kasvimaalla, heinäpellolla ja mustikkametsässä vuodatetulla hiellä on merkitystä. Kun lehmille on heiniä ja ihmisille vihanneksia ja marjoja, niin elämä jatkuu saarella turvallisesti seuraavaan kesään. Vaikka talkoolai-
sten merkitys ei ole ehkä kovinkaan suuri, niin suomalaisten into on tehnyt vaikutuksen, koska talkoot jatkuvat.

Ensimmäisellä kerralla ryhmältä kysyttiin onko tultu lomalle vai työtä tekemään. Aluksi luostarilla oli vaikeuk-

sia löytää talkoolaisille sopivaa tekemistä. Tuntuu, että alun varottelu – kukin tehköön voimiensa mukaan on tekemisen innossa unohtunut. Kun ruvetaan niin tehdään kanssa – ja paljon.

Talkoolai-
sten puuhut eivät luostarin menoa juuri häiritse. Veljestö elää omaa elämäänsä ja kävijät omaansa. Luostarin kehän sisällä tiet risteilevät. Kohdataan milloin kirkossa, milloin pihalla tai yhteisellä työmaalla. Luostarin verkkaisa elämän rytmi ei yllä talkoolaisiin.

Viikko on lyhyt aika ja luterilaiseen malliin siitä on otettava kaikki irti. On oltava kuuliasinen, tutustuttava kansatalkoolaisiin, kierrettävä saarta, katsottava auringonlaskut ja kerättävä mielen muistot sekä rannalta kauneimmat kivet.

Aika hupenee käsiin. Hiljentymisen hetket, jotka muistan edellisiltä viikoilta löydän rantakatoksesta, missä on hyvä kirjoittaa. Katselen Metsäpirtin suuntaan ja mietiskelen. Kaipaankol-
lektiivista hiljaisuutta, mikä ennen valitsi ruokailujen ajan. Se oli näkymättömän side paikalla olevien kesken. Se oli kurinalaisuutta, mitä luostarilta odot-
taa.

Mansikan rönsyt luikertelevat ristiin rastiin.

Elpymisen merkkejä

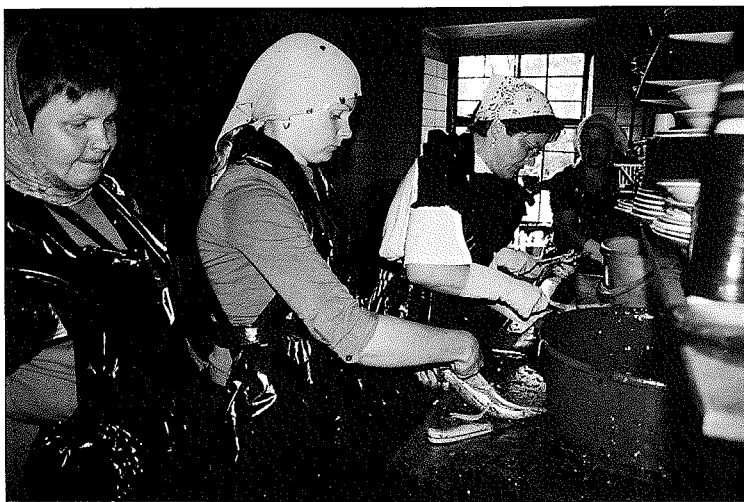
Tuntuu hyvältä, että luostari-
kehän pääportin freskoja entisöidään taas tarkokkaasti usean osaavan ihmisen voimin. Kierroksella käydään katsomassa luostarin kirjastoa, joka myös on kartumassa. Vanhat arvokkaat niteet joutuivat neuvostosotilaiden tuhovimman kohteiksi kuten myös monet korvaamattomat ikonit.

Luostarin alakirkon ikonostaasi alkaa näyttää valmiilta. Kirkkoon on

muurattu kaksi uunია ja ikkunoihin on ilmestynyt toiset lasit. Veljestön ruokasali on kauniisti kunnostettu ja rakentamisen äänet kuuluvat luostarin johtajan Isidorin huoneistosta.

Pyhällä vuorella sijaitseva Kazanin skiitta on saatu kunnostettua. Samoin Konevitsan skiitta on korjattu uskomattoman hienoksi. Viimeksi käydessäni siellä olivat kaikki korjauspajan rakennelmat paikoillaan ja näytti siltä, että

jatkuu seur. sivulla

Siikoja oli paljon ja laatu oli vaihteleva. Essut keksittiin itse jätösäikeistä.

Luovuus on hyvä avu talkootöissä. Naisten viritys: näin heinät nousevat navetan ylisille.

vain ihme voi enää pelastaa rakennuksen romahtamasta. Se ihme on tapahtunut ja nopeasti.

Navetassa röhkii kolme isoa sikaa, lienevätkö emakkoja? Ehkä Suvannon seudun vanha porsaskauppa ottaa uutta tulta Konevitsasta käsin. Vanhasta omenatarhasta on pelastettu mitä puista on ollut pelastettavissa. Uudet taimet alkavat pian tuottaa satoa. Munkin mietiskelykäytävän kyhmyiset puut ovat paikallaan. Kazanin skiitan ympärille on nousemassa uusi tiliaita, kunhan saadaan eristettyä saaren korkeimmalle kumpareelle kohoava poh-

javesi.

Rannoilla romuttuvat sodan merkit pienenevät vuosi vuodelta. Jotakin niistä olisi hyvä säilyttää. Näyttää siltä, ettei niitä varsinaisesti ole pyrittykään tuhoamaan. Kerrotaan, että luostarissa on tallella mielenkiintoinen koelman sotimisesta muistuttavaa aineistoa.

Jokainen kävijä näkee itärajan takana oman Venäjänsä. Jokaiselle Konevitsa näyttäytyy omanlaisenaan tai jokainen tekee itselleen oman Konevitsansa.

Ilmi Pesonen

KONEVITSAN LUOSTARI

Novgorodilaissyntyinen Arseni perusti luostarin 1393.

Ruotsalaiset hävittivät luostarin 1577, se rakennettiin uudestaan 1718. Vuonna 1940 Konevitsan munkit siirtyivät aluksi Keiteleelle ja 1956 Heinävedelle Papinniemen luostariin.

Jälleenrakentaminen alkoi 1991.

Vuonna 2002 veljestöön kuului luostarin johtaja, viisi munkkia, yhdeksän noviisia ja 10 pysyvää talkoolaista.

Luostarilla on padvorje eli kaupunkiedustusto Pietarissa, Käkisalmissa ja Sortanlahdessa, missä toimii kynttilätehdas.

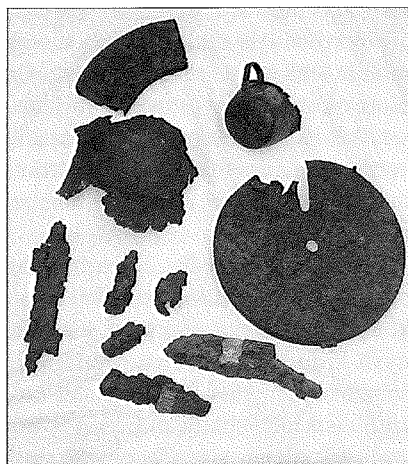
Saarella vieraili noin 8000 henkilöä, joista runsaat 1000 ulkomaalaisia. Ylärajaksi asetettu 11000 kävijää.

Luostarissa taas hevonen, muutama lehmä, kolme sikaa ja ostettu 100 kanaa.

Luostarin "vuosikertomus" on viidettä sivua pitkä lista, joka osoittaa, että toiminta on ollut vilkasta.

Yhteydet toimivat parhaiten Konevitsa ry:n kautta: puheenjohtaja Helena Pavinskij puh. 09-387 8997, sihteeri Liisa Saarinen puh. 09-757 1002 tai 041-467 7780.

Keljan Satumetsikköä tutkimassa

Metallinpaljastimen avulla tehtyjä löytöjä.

Vappupäivän aamuna 2003 matkasimme kohti Sakkolaa jälleen kerran, ensimmäistä kertaa tänä vuonna. Määränpäämme matkalla oli Keljassa sijaitsevan Satumetsikön tutkiminen. Ryhmään kuului n. 25 henkilöä, joista osan päättävöitteena oli Satumetsikkö. Olimme matkalla tavallista aikaisemmin keväällä, jotta aluskasvillisuus ei vielä ollut ehtinyt kasvaa. Näin kävikin, pikemminkin paikalla oli vielä joitakin lumikasvoja Sakkolassa olleen erittäin runsaslumisen talven jäljiltä.

Mikä sitten on Satumetsikkö? Paavo Susitaival kirjassaan Karjalainen pataljoona talvisodassa Er P6 kertoo metsiköstä mm, että se sijaitsi välittömästi Suvannon rannalla. "Suvannon rantatöyräs oli muotoiltu panssarintorjuntaesteeksi. Pähkenikön niemestä luoteeseen lähtevä metsäinen harjanne - Runteenmäki - nousee rantatöyräältä jyrkkänä 30-45 metrin korkuiseksi. Harjanteen alla metsänreunassa kulki piikkilankaeste, joka kääntyi Keljan pelloille mennessä niiden poikki. Ke-

kinniemessä sijaitsi sulkulinnake." Satumetsikkö oli talvisodassa se paikka, johon venäläiset pääsivät rantautumaan Suvannon yli joulupäivänä 25.12.1939. Vaati kaksi päivää suomalaisilta armotonta taistelua, kunnes Saaprusta hälytetty, pääosin Haparaisten ja Keljan miehistä koostunut erillinen pataljoona 6 sai lyötyä venäläiset takaisin Suvannon taakse. Tämä tapahtui 27.12. raskaiden tappioiden saattelemana. Er P6:sta kaatui tai haavoittui yli puolet. Venäläisten tappioita ei kukaan ole tarkkaan pystynyt kertomaan, joissakin lähteissä kerrotaan 800 miehen kaatuneen. Paikan päällä olleiden kertoman mukaan oli kaatuneiden määrä huomattavasti suurempi. Suvannon jäällä oli röykkiöittäin ruumiita.

Matkaa oli suunniteltu ja pohjustettu jo viime kesänä, jolloin osa seurueesta mm. Viljo Pitkänen oli Satumetsikössä vierailutkin ja sopinut Keljassa asuvan, vuonna 1948 Sakkolaan muuttaneen venäläisen miehen kanssa, että hän lähtisi paikankäälle opipaaksi. Tämä vanha herra kertoi, että sodan jälkeisinä vuosina oli taistelutantereelta löytynyt valtavasti kaikenlaista: ammuksia, aseita ja tietysti luita yms. Sodan jälkeen venäläiset olivat haudanneet omiaan suureen joukkohautaan, jonka paikkaa emme täysin varmasti enää pystyneet määrittelemään, mutta muutamien metrien tarkkuudella se kyllä löytyi. Viljo Pitkänen kertoi, että vielä n. 10-15 vuotta sitten haudan paikalla kasvava heinä oli erilaista kuin muualla pellolla, jossa lehmät laidunsivat.

Heti saavuttuamme vapunpäivän iltana ajoimme Keljaan tapaamaan vanhaa herraa ja ilmoittamaan, että seuraavana päivänä menisimme tutkimaan metsikköä. Hän ei ollutkaan enää kovin kiinnostunut asiasta vaan kierrellen ja kaarrellen yritti sanoa, ettei sieltä mitään löytyisi. No, päätimme joka tapauksessa seuravana päivänä ottaa hänet kyytiimme matkalla Satumetsikköön.

Kun sitten aamulla saavuimme herran talolle, niin emäntä huuteli pihamaalla, että miehellä on sydänvaivoja, eikä hän lähde mukaan. Oliko se sitten todellinen syy vai ei, emme tiedä, mut-

Löytöjä tehtiin pääosin 30-50 sentin syvyydestä.

ta pärjäsimme ilman häntäkin vallan hyvin. Parkkeerasimme Nuoran Markun linja-auton Runteenmäen päälle tiehaaraan ja varustauduimme tutkimusmatkalle. Mukana oli metallinpaljastin, lapiot ja muita tarvittavia työkaluja. Ilma oli surkeanpuoleinen, sataa tihutti ja oli aika koleaa, mutta ei se intoamme saanut laantumaan.

Kun katselimme Runteenmäen päältä alas Suvannon rantaan ja Satumetsikköön meistä varmaan jokainen, joka oli etukäteen lukenut Paavo Susitaipaleen kirjan: Er P6, piti mielessään hiljaisen hetken ja mietti, kuinka paljon uhreja ja sankareita oli tämä taistelupaikka vaatinut ja kätkenyt alleen sekä suomalaisia että venäläisiä. Myös oma äijäni, Haparaissa v. 1903 syntynyt Väinö Pitkänen kuului tähän pataljoonaan. Maastossa on hyvin jyrkkä pudotus n. 30-40 metriä lähes pystysuoraa jyrkännettä, jonka jälkeen tulee peltoaukea, joka on leveydeltään n. 200 metriä eli aivan samanlainen maasto kuin talvisodankin aikana. Peltoaukean reunassa oli vieläkin nähtävissä juoksuhautojen kaivannot ja panssariesteet, jotka suomalaiset olivat tehneet. Esteiden jälkeen tuli n. 50 metriä leveä metsikkö, tämä kuuluisa Satumetsikkö, johon venäläiset saivat silanpääaseman. Sen takana olikin Suvannon kaislikkoinen ranta. Maaston-

muodot olivat edelleen samanlaiset.

Etsintäpartioon kuului kymmenkunta henkeä ja metallinpaljastinta käytti Nuoran Markku. Heti harjulta lähtiesämme laskeutumaan, alkoi paljastin ulvahdella. On mahdotonta edes kuvitella, kuinka paljon harjussa täytyy olla tavaraa useiden päivien jatkuvan tulituksen jälkeen, mm. ammusten sirpaleita, joita löysimme. 65 vuotta saa aikaan aikamoisen kasan lehtiä yms. humusta, joten pelloilta ei juuri mitään löytynytäkään. Lisäksi venäläiset ovat käyttäneet peltoa laitumena ja onpa siinä joskus jotain viljeltykin. Päätimme keskittää etsinnät Satumetsikön laitaan, jossa olivat sijainneet ampumapesäkkeet ja juoksuhaudat. Paljastimella löytyikin useampi esine. mm. konekiväärin lipas ja kansi, osa suomalaisten sotilaan kypärää ja ammusten hylsyjä. Kaikki löydöt olivat noin 30-50 cm:n syvyydessä. Tämän syvemmältä ei paljastin reagoinut. Vuosien aikana kertynyt aines peitti alleen kaiken muun, eikä sitä ehkä ole tarkoitukseen kaivella. Saalis ei ollut suuren suuri, mutta olimme tyytyväisiä siihen ja retkemme oli tuhrisesta ilmasta huolimatta onnistunut.

Retken saalis on nähtävillä Sakkola-Musocassa.

Aila Alanen

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

102 vuotta täytti 16.7.2003 Selma Karja, os. Kekki, Huittisten Huhtamosa.

85 vuotta täytti Tampereella 31.7.2003 Selma Korpelainen, os. Kiiski, Sakkolan Riiskasta.

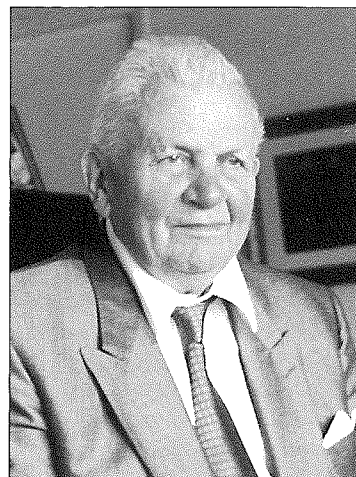
Suvannon Seutu julkaisee joka numerossaan merkkipäivätietoja yms. perhetapahtumia. Tietojen lähettäjän vastuulla on kysyä julkaisulupa asianosaisilta.

80-vuotiaita. Tässä on meillä pieni piiri, jotka kasvoimme Sakkolan Luprassa, ylöjällä, jossa me pienenä piipersimme ja hiekka-aholla pelasimme pallopelejä. Tämä hiekka-aho oli Lupran järvelle menevän tien alupuolella, jossa usein leikimme. Vähän ylempänä oli tehty puusta iso keinu, jossa aina juhannuksena kiikuttiin kovasti. Järvellä käytiin joka päivä uimassa. Me pojat kävimme usein myös ongella viikonloppuisin ja oltiin saareissa kesäisin yötäkin. Kuvassa vietysten nuoremasta vanhimpaan eli vasemmalta Senja, Pentti, Siiri ja Signe. Kuva otettiin Pentti Hännikäisen 80-vuotispäivillä 5.8. Pirkkalan Toiviossa.

80 vuotta täytti 18.8.2003 Arvi Puolakka Ruovedellä. Hän on syntyisin Sakkolan Ojaniemestä.

80 vuotta täytti 30.6.2003 Veikko Kallonen Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdella, isä August Kallonen, äiti Loviisa Kallonen, os. Ollikainen. Veikko Kallonen osallistui talvisotaan IS-joukoissa ja jatkosotaan Rajapataljoona 1:ssä, Talvaalan maamieskoulun hän suoritti 1945. Avioliitossa Maija-Liisa Anttilan kanssa vuodesta 1946, kaksi lasta ja kolme lastenlasta.

75 vuotta täytti 2.8.2003 Antti Lautarinne Kangasalla. Hän on syntynyt Metsäpirtin Raajun kylässä, asuinpaikka Karjalassa oli Sakkolan Riiska.

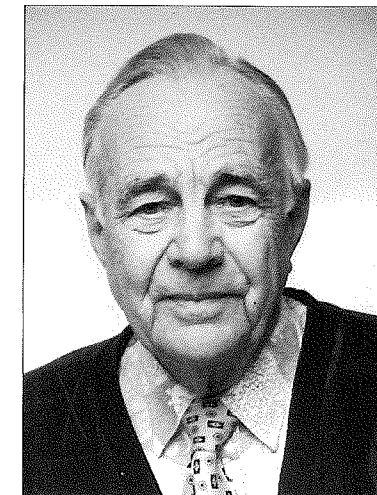
VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

70 vuotta täytti 17.6.2003 osastopäällikkö Urho Matias Kallonen Nurmijärven Klaukkalassa. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahden Hennonmäessä, vanhemmat Hilja, os. Loponen, ja Albin Kallonen. Nuoruusvuodet hän vietti Punkalaitumella maata viljellen, muutti sitten Lempäälän Kuljuun. Työ alkoi Huurre Oy:llä kylmälaiteteollisuudessa, ensin Tampereella, sitten Helsingissä. Vuonna 1972 työpaikka vaihtui Suomen vanhimpaan kylmäalan firmaan Oy Morus AB:hen, joka toimi teollisten kylmälaitteiden toimittajana. Huurre ja Morus tekivät yhdessä projektitoimituksia koti- ja ulkomaille. Myöhemmin firmat yhtyivät. Urho Kallosen työtehtäviä olivat asentaja, työnjohtaja, myyntipäällikkö, ja osastopäällikkö aina eläkkeelle jäämiseen asti v. 1995.

Harrastukset ovat pitäneet miehen mielen virkeänä. Nuorisoseuratyö ja kansantanssi ovat vuosien varrella vaihtuneet Lions-toimintaan, ja syksyllä on hirvenmetsästystä. Synnyinseudulla Lapinlahdella hän on käynyt yhdessä sukulaisten kanssa useamman kerran. Pojanpoikakin on päässyt tutustumaan ukin lapsuuden maisemiin.

Syntymäpäiviä juhlittiin sukulaisten ja ystävien parissa kotona Klaukkalassa. Terveystä ja virkeitä tulevia vuosia hänelle toivovat vaimo, poika, tytär ja viisi lastenlasta.

80 vuotta täytti Urho Verner Kallonen 17.8.2003 Vantaalla. Hän on syntynyt Sakkolan Keljan kylässä Hilma ja Juho Kallosen viisilapsisen perheen esikoisena. Urholta jäi rippikoulu kesken evakkoon lähtiessä. Sotaväkeen hän lähti vapaaehtoisena heti kun sinne huolittiin. Sotien loputtua hän muutti Helsinkiin ja kävi huonekaluverhoilukurssin. Myöhemmin hän siirtyi Airamin palvelukseen, jossa työskenteli työnjohtajana eläkkeelle jäämiseensä saakka.

Hän on Sakkola-Seuran perustajajäsen ja toimi myös johtokunnan jäsenenä ja on vielä innokkaana mukana seuran tilaisuuksissa. Urhon ja hänen

vaimonsa Mirjan harrastuksiin kuuluu matkailu, sekä koti- että ulkomaille. Puhdetoiden askartelussa Urholta syntyy pannunalustaa, kukkapöytää, lintuja, tuulimyllyjä yms. käsitöitä.

Urhoa onnittelivat vaimo Mirja, pojat Jouko ja Jani sekä Lilja-sisko. Juhlat vietettiin matkoilla perhepiirissä. – LR

Valmistuneita

Antti Karojärvi valmistui diplomi-insinööriksi Tampereen teknillisestä yliopistosta 18.6.2003. Äidin vanhemmat Anna, os. Naskali, ja Johannes (Juho) Lemmetti, kotoisin Sakkolan Petäjärveltä.

Vanhat emännät

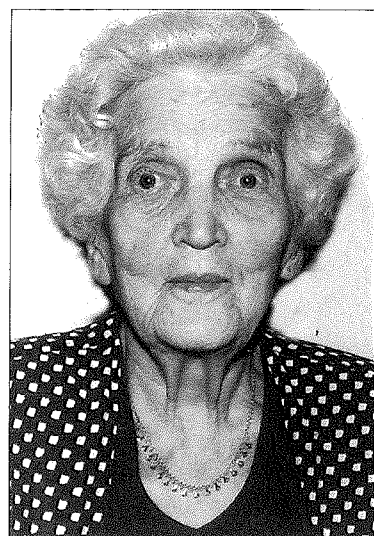
Vesilahden Laukon kylän vanhat emännät 1950-luvulla. Vasemmalta Helena Kiuru, Anna-Maria Rytty ja Hilja Hinkkanen. Kuvan lähetti julkaistavaksi Helka Urponen.

KUOLLEITA

Anna Lemmetin muistolle

Anna Lemmetti, os. Naskali, syntyi 30.8.1911 Sakkolan Ojaniemessä, Suvannon rantamaisemissa, Manu ja Mari Naskalin 9-lapsisen perheen vanhimpana lapsena. Hän avioitui Petäjärvelle Johannes (Juho) Lemmetin kanssa v. 1938. Runsaan vuoden jälkeen tuli eteen ensimmäinen evakkomatka, ensin Punkalaitumen Halkivahaan ja sieltä Lempäälään. Takaisin Sakkolan Petäjärvelle palatessa entinen koti oli hävitetty. Sinne ehdittiin saada pystyyn asuttava rakennus ennen uutta lähtöä.

Uusi evakkomatka suuntautui Saarijärvelle ja sieltä tultiin Lempäälään v. 1945, josta tulikin perheelle sitten uusi

pysyvä kotipaikka. Lempäälässä Anna jatkoi maatalon emäntänä ja 6-lapsisen perheen äitinä. Maatilasta luovuttiin v. 1975, ja alkoi elämä kerrostalossa Lempäälän keskustassa. Ei sielläkään käynyt äidille aika pitkäksi, lähes päivittäin oli kävijöitä, niin oman perheen jäsenenä kuin tuttavienkin.

Anna myös osallistui ahkerasti viime vuosiin saakka Lempäälän Ehtookodon ja seurakunnan talkoisiin ja myyjäisiin. Myös Sakkola-Museon kokoelmia hän on kartuttanut mm. todistuksilla, valokuvilla ja itse kutomallaan rekiryijällä.

Leskeksi hän jäi v. 1992, ja eleli oma-toimisesti kotonaan, lasten vähän auttellessa. Helmikuun lopulla sattunut kaatuminen aiheutti lonkkaleikkauksen. Siitä toipuminen vei niin paljon voimia, että liikkuminen jäi vähäiseksi. Tämä ja kolmisenkymmentä vuotta sitten alkanut astma veivät voimien loppumiseen heinäkuun 11. päivänä 2003.

Hänen omasta toivomuksestaan hautajaiset pidettiin 26.7. aivan lähipiiriin kesken Lempäälässä.

Reino Lemmetti

KUOLLEITA

Kirsti Salonen, os. Meskanen, syntynyt Sakkolan Vilakkalassa 10.6.1924, kuoli kotonaan Pirkkalassa 2.7.2003. Kirsti oli Helena ja Mikko Meskasen vanhempi lapsi.

Jo alle 20-vuotiaana hän joutui lot-tatyöhön mukaan; näiden nuorien lot-tatyttöjen apu olikin korvaamatonta, kun sota alkoi v. 1939.

Kirsti avioitui Pirkkalassa sodan jäl-

keen, leskenä hän ehti elää jo yli 10 vuotta. Hän asui yksin Pirkkalassa, mutta veli perheineen oli kuitenkin lähellä Nokialla.

Kirsti oli tarmokas ihminen, osallistui moneen järjestöön. Hänen mottonsa olikin: En päivääkään vaihtaisi pois.

Paljon ystäviä jää sinua kaipaamaan ja sinua muistelee

Arvo-veli

Sakkolan Kiviniemessä 12.4.1923 syntynyt Eino Julius Kareno kuoli 30.7.2003 Kotkassa.

Oheinen runo syntyi Eino Karenon vaikean sairauden aikana hänen tyttärensä Maarit Lagerstömin kirjoittamana. Runo sävellettiin ja esitettiin hautajaisissa.

Mies rantaan astelee
hoipertavin askelin.
Hän nousee veneeseen,
nostaa purjeen valkoisen.

Hän pois purjehtii
maahan tuntemattomaan.
Vesi tyyni kuljettaa
kauas aavan meren taa.

Näen valon loistavan
taivaanrannan hohtavan.
Sitä kohti purjehtii
vene mulle tuttu niin.

Kun vieno tuuli puhalttaa yli aavan
meren,
vene häipyi hohteeseen ilman ja veden.
Hän astunut on ajan rannan taa,
nyt enkelinsä siivet häntä kannattaa.

Myötä rukouksen
hänet pois mä luovutan.
Muistikuvan rakkaimman
sydämeeni talletan.

Kun vieno tuuli puhalttaa yli aavan
meren,
vene häipyi hohteeseen ilman ja veden.
Hän astunut on ajan rannan taa,
nyt enkelinsä siivet häntä kannattaa.

Rakkaamme
Kirjakauppias

**Eino Julius
KARENO**

s. 12.04.1923 Sakkolan Kiviniemi
k. 30.07.2003 Kotka

Sinua, Sinua rakastan
Raili

Lähti lentoon enkeli taivaan,
tuli luokse väsyneen, sairaan
kosketti hiljaa posken nukkaa,
silitti hellästi hopeista tukkaa.
Nosti siivilleen isämme armaan,
vei turvaan paikkaan varmaan
tähtien taa,
luokse Jumalan kaikkivaltiaan.
Maarit ja Hannu, Janne, Kim ja Johanna
Jukka ja Marke, Nanna ja Niko
Merja ja Kari, Tiia, Tommi ja Juuso

Kuuntele, kuuntele Rakas Ukki
enkelit laulavat, enkelit, tähdet.
Onnen lentoradalle lähdet
kultaisin siivin, Rakas Ukki
siipien kärjissä tähdet.

Siunaus toimitettu omaisten ja lähimpien ystävien läsnäollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.
Kiitos myös Annelille, Engel -hoivapalvelulle,
Karhulan sairaalan ja Kotisairaalan ihanalle henkilökunnalle.

Rakkaamme
Eino Nirkkonen

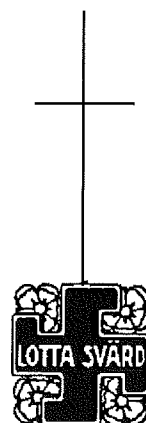
s. 25.12.1920 Petäjävedellä
k. 9.7.2003 Pieksämäellä

Puolisoa, isää ja ukkia
Kaipaaksella muistaen

Eila
Olli, Eeva-Liisa ja Mikko
Jukka ja Kaisa
Marti, Riitta ja Pekka
Anna ja Jani
Esa ja Sole
Tuomo ja Riitta
Asta perheineen

Tullessa kesän valoisan
lähti lentoon enkeli taivaan
tuli luokse väsyneen, sairaan
kosketti hiljaa posken nukkaa
silitti hellästi hopeista tukkaa
vei turvaan, paikkaan varmaan,
luo Isän Kaikkivaltiaan.

Siunaus toimitettu 18.7.2003. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme
**Sievi Helena
Ahtiainen**
o.s. Makkara

s. 22.1.1922 Sakkola
k. 11.7.2003 Lempäälä

Kaivaten
Lapset ja lapsenlapset
perheineen
sukulaiset ja ystävät

*Hän elää ajatuksissamme,
sydämissämme, muistoissamme.*

Siunattu hiljaisuudessa.
Kiitos osanotosta.

KUOLLEITA

Heikki Korpihalme on poissa

Ruotsista saapui suruviesti – Heikki Korpihalme oli menehtynyt sydänkoh-
taukseen 15.6.2003.

Heikin elämä alkoi vaikeissa olosuh-
teissa Sakkolassa 3.6.1944. Oltuaan
vain kahdeksan päivän ikäinen, per-
heen oli lähdettävä sotaa pakoon. Evak-
kona Heikki asui perheen mukana eri
paikkakunnilla. Vuonna 1951 hän
muutti äitinsä kanssa Helsinkiin, jossa
aloitti koulunkäynnin.

Täytettyään kymmenen vuotta Heik-
ki ja hänen äitinsä muuttivat Ruotsiin,
jonne niin monet siihen aikaan halusi-
vat. Vartuttuaan aikuiseksi Heikki ru-
pesi ajamaan rekkaa. Tavaroita rahdat-
tiin pitkin Eurooppaa ja aina Kauko-
Itään asti monen tulin kautta. Rohke-
ana poikana ja melkoisen kielitaidon
ansioista Heikki pärjäsi tilanteessa kuin
tilanteessa.

Heikin rakkain harrastus olivat moot-
torit ja erityisesti lentäminen. Hän oli
kiinnostunut varsinkin pienkoneista.
Heikin tarkoitus olikin tänä kesänä
käydä Suomessa eri lentomuseoissa,
mutta tämä jäi vain aikomukseksi.

Heikki tunsikin, että hänen juurensa oli-
vat Sakkolassa, jossa hän kävi toisten
kotiseutumatkalaisten mukana. Viime
vuosina hän ajoi taksia Tukholmassa,
kunnes noin vuosi sitten muutti Länsi-
Ruotsiin, jossa oli käynyt koulua ja
varttunut aikuiseksi.

Heikin auton katolla luki: Sakkolan
taxi AB.

Heikin isovanhemmat olivat Aapro
ja Helena Vulli Sakkolan Rönkkyläs-
tä.

Aila Mäkinen
Heikin äiti

Terveisii Viipurist´

Myö oltii miu siskoin Leena, pikkuserkkuin Pauli ja häne Mirjasaa kans
kesäkuu alus käymäs Pietaris. Meit olj kutsunt 300-vuotisjuhlii takkii
pere, joil on datsa Keljas, siin Koimää Santeri entises paikas. Olha siel
paljo nähtävää, ja meitä piettiin kostis iha ko sukulaisii.

Minnuu jäi vaivoamaa se, ku Viipur täyttää 600 vuotta, jot pittäähä sinki
männä. Viipurikeskus on pitant opastettui kävelykierroksii pitki kessää ja
nyt viimone ois 20.8. Sin pittää männä.

Mie tilasin Lähialuematkoist hotellihuonee yheks yöks, junaliput ja vii-
sumin. Sielt mie sain Viipurist hyvä kartankii. Sillo keskiviikkon sato ma-
hottomasti aamus iltoa. Junas ol aikaa miettii, mitä mie muistan Viipurist
lapsuuejalt.

Eihä siel yleikoa käyty. Sillo ko mäntii mummoloa, pit männä Viipuri
kautta. Ensimmäisel kerral mie taisin olla vaijoa kolmen. Siit mie muistan,
mite kengät kopisiit kavul ja autoloi iha mahottomast. Äiti ja isä kertoit, et
mie olin yrittänt laskii autoloi, mut viije jälkie sanoin ”sin män”. Seuraa-
vast kerrasti en muista muuta ko sen, etä miu veljein Esko ol keral ja se ol
varmasti kesäl –38.

Sit mänki monta vuotta. Se onkii jiant mieli ko eiline päivä. Toukokuus
–42 lähettii takasi kottii Teiskost. Kulettii härkävaunus tavaroie ja yhe
lehmä kans. Meitä ol äit, isä, mummo, mie, Esko ja –39 marraskuus syntynt
Leena. Matka kest monta vuorokautta, mut eihä meil olt hättä ko saatii
moata omal tilal ja lehmäst soatii maituoki. Sit yhten yön isä herätti miut-
kii, vaunu ov ol raolloa ja siint myö katsottii ku nouseva aurinko värjäs
Viipuri linnatornin punaseks. Sillo mie usoin, jot myö pässeä kottiin!

Sit sotti jälkie peästii Leningrattii turistbussiloil ja siin nähtiin samal,
mis kunnos hyö pittää kaks vanhaa venäläistä kaupunkii. Nyt ko myö p
piäst jo toisakymmentä vuotta käymää ”koton”, Viipurist tutummaks o
tult torj ja kauppahalli.

Oha mie olt kymmenenä vuuve aikain Monreposaki miltei joka kesä,
parraina kaks kertoa kesäs, mut sillo käytii kaupungis voa ostamas ruoka-
tarvikkeita.

Nyt mie meinasin opetella opastetul kävelyretkell Viipuri katuje histori-
aa.

Viipuris sato. Illasuus sae vähä taukos ja mie läksin kävelemmeä kirjasto
rappusil, jos pit lähtee kierroksel. Männessäin käin ihhailemas Hirvi-veis-
tost, joka on soant olla rauhas. Sin kirjasto rappusil ei tult muita ku yks
venäläine naine ja sit tulj Viipurkeskukse johtaja. Häe valitti, jot opas o
sairastunt. Mie esittelin itsein ja sanoin, jot mie uon tult Espoost ast iha
tätä varte. Site heä oli viel enemmänä pahoilloa, mut ei mahtant mitteä. Mie
kyl luulen, jot opas ei uskont ketteä tulevankoa, ky vähävällii sato.

Miehä tein iha yksinnäin pari tunni kierroksen. Olha miul satteenvarjo ja
hyvät kengät. Luosa olj kyl luosa vieres, ko kaks kertoa Pietari ikäse kau-
pungi katuloi ei uo vara korjailla.

Siin kartas, minkä mie ostin, olj kavu nimet vennäiks ja suomeks. Takan
olj viel luettelo venäläisil kirjaimil ja peräs, mitä ne olliit enne suomeks.
Viel siin ol numeroitu 114 meijä aikuista talluo ja takan viel selvitetty,
mikä talo ja kuka sen olj piirtäint.

Seuraavan päivän ei oamupäiväl satant ja mie jatkoin kierrosta. Iltpäi-
väl sato toas mahottomast. Kahe ukoilma välis pääsin asemal ja Sibeliuk-
see.

Et terveisii voa Viipurist. Yhteä rosvo en näht.

Eila Aro

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ
PL 15
37500 Lempäälä

TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU
♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦
Seuraava lehti
ilmestyy
marraskuussa.

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana,
samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun, sekä Lempäälässä
Anneli Kuisma, Esteri Lopenen ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.
Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhla-video kesän
1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista
juhlallisuuksista Karjalan kotikunnuilta hintaan 150 markkaa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuparinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550
Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä
Tampereen Näsilinnankatu 28

tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.
Tilauksia otetaan vastaan myös Suvanto-Säätiössä.

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun hintaan 20 euroa/ vuosi.

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
p. 03-3752 525, 050-3839 683
hannu.turkkinen@lempaala.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali,
sihteeri, Rautaranta 8,
28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0400-721902

VALTUUSKUNTA
Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen,
varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Eila Aro, puheenjohtaja
Viikkokuja 4 A 3, 02200 Espoo
p. 09- 884 9402

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24
33700 TAMPERE
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750,
050 - 553 8607

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas, Tervatie 25
03100 NUMMELA
pentti.warvas@dnainet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 TOIJA
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419,
050 - 3335152

METSÄPIRTTI
SEURA RY

Kalevi Hyytiä,
puheenjohtaja
Kausantie 22, 15560 Nastola
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen,
varapuheenjohtaja
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen,
sihteeri
Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI
KERHO RY

Aulis Ukkonen
Kirkkotie 21 A, 01700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI-
JÄRJESTÖT-
TOIMIKUNTA

Leo Laulajainen, puheenjohtaja
Tulustie 6 as 3, 32440 Alastaro
p. 04004 89059

ETELÄ-POHJANMAAN
METSÄPIRTTILÄISET

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720

Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

TAMPEREEN
METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Pienkodink. 5 C 8, 33560 Tampere
p. 040565 0905

UUDENKAUPUNGIN
METSÄPIRTTIKERHO

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

SUVANNON
SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti**

Julkaisija: Sakkola-Säätiö
Ilmestyy vuonna 2003 8 kertaa

Tilaushinta
20 euroa/vuosikerta

Ilmoitushinnat
0,20 euroa palstamillimetri
(+alv 22%)

Pankki
TSOP, 37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955

Toimitus
Suvannon Seutu,
Rautasema, 37550 Lempäälä
Päätoimittaja
Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8448 iltaisin

Metsäpirtin yhdyshenkilö
Ilmi Pesonen, puh. 09-694 6309
sähköposti:ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö
Taisto Virkki, Tampere
p. 03- 363 1750 tai 050-553 8607.
taisto.virkki@luukku.com

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku
Aila Alanen
Ilmi Pesonen
Taisto Virkki

Kirjapaino Koski-Print,
Valkeakoski

**SEURAAVA
SUVANNON SEUTU
ilmestyy marraskuussa.
Aineistot toimitukseen
viimeistään lokakuun
puoliväliin mennessä.**